

Ministerstvo financí
Č. j.: MF-31523/2019

Zpráva o činnosti

Finanční správy České republiky
a Celní správy České republiky

za rok 2019

Praha, červen 2020

OBSAH

1. Úvod.....	3
2. Výnos daní a cel.....	4
3. Vybrané indikátory	12
4. Daňové subjekty.....	13
5. Daňové a celní příjmy	16
6. Kontrolní činnost	17
7. Daňové a celní nedoplatky	27
8. Zajištění a vymáhání nedoplatků	32
9. Daňové a celní úlevy	35
10. Opravné prostředky.....	37
11. Mezinárodní spolupráce.....	39
12. Informatika.....	45
13. Personalistika	46
14. Hospodaření	52
15. Vztahy s veřejností.....	55
16. Závěr	56

Seznam zkratk

Příloha č. 1 Informace o činnosti Finanční správy České republiky za rok 2019

Příloha č. 2 Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2019

1. Úvod

Ministerstvo financí zpracovalo souhrnnou zprávu o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2019 (dále též „Zpráva“), kterou předkládá vládě ČR a veřejnosti.

Ministerstvo financí (dále též „MF“), Finanční správa České republiky (dále též „finanční správa“ či „FS“) a Celní správa České republiky (dále též „celní správa“ či „CS“) ve sledovaném období udržely trend zlepšování výběru daní a cel, zvyšování daňových příjmů, avšak mimo tyto cíle se zaměřovaly i na plnění dalších úkonů vedoucích ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. V uplynulém roce bylo dosaženo několika cílů, a to například vládou ČR schválený zákon o digitální dani, který reaguje na dynamický rozvoj služeb digitální ekonomiky a narovnává podmínky v českém daňovém prostředí. Účinnost zákona se bude odvíjet od legislativního procesu. Dále byl do mezirezortního připomínkového řízení rozeslán návrh věcného záměru nového zákona o účetnictví, který reflektuje jak mezinárodní trendy, tak i razantní rozvoj ICT v oblasti účetnictví, včetně digitalizace účetnictví a jeho procesů. Poslanecká sněmovna schválila daňový balíček Ministerstva financí, který s účinností od 1. ledna 2020 upravuje zdanění tabákových výrobků, tvrdého alkoholu a hazardu. Součástí balíčku je také dlouhodobě avizovaná změna metody tvorby technických rezerv pojišťoven za účelem nastavení objektivnějšího kritéria pro daňové účely. Návrh ruší také nesystémovou výjimku ze zdanění úrokových příjmů plynoucích z korunových dluhopisů emitovaných před 1. lednem 2013 a ukončuje nejasnosti při placení daně z nemovitých věcí. Rovněž probíhal legislativní proces novely daňového řádu, která přináší rozsáhlou modernizaci, zjednodušení a elektronizaci daní. Novela z dílny Ministerstva financí dále umožní částečné vracení nadměrných odpočtů DPH v podobě záloh, zjednoduší kontrolní postupy, sníží daňové pokuty a úroky a podpoří elektronickou komunikaci s finančním úřadem. V neposlední řadě se resort Ministerstva financí zabýval i přípravou legislativního návrhu zákonů k zavedení nového institutu paušální daně pro drobné podnikatele. Základním principem je jedna platba vůči správci daně bez nutnosti podávání daňového přiznání a souvisejících přehledů k veřejným pojistným a s minimalizací kontrolních činností ze strany správce daně a pojistných. Prostřednictvím jedné platby zaplatí poplatník čtyři plnění najednou, jedná se o daň z příjmů, pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

Finanční správa se věnovala své správní činnosti, v oblasti daně z příjmů fyzických osob byly mimo jiné prováděny kontrolní akce týkající se ověřování správnosti uplatňovaných daňových úlev v rámci daňových přiznání a šetření související se zdaňováním příjmů plynoucích ze sdílených ekonomik. V boji s daňovými úniky a při potírání šedé ekonomiky jsou prováděny náročné analýzy dat např. v rámci prokazování původu majetku. V souvislosti s novelou zákona o evidenci tržeb, zejména s nově zavádným zvláštním režimem evidence tržeb, bylo nutné upravit a nastavit funkcionality aplikací EET, připravit metodické materiály a průběžně aktualizovat informace na webových stránkách. Mimo běžnou činnost je nutné vyzdvihnout, že byly plněny i úkoly tvorby lepšího prostředí pro klienty finanční správy, a to zejména formou realizace projektů MOJE daně, Nový daňový informační systém (dále též „nDIS“) a elektronizací finanční správy spuštěním aplikace elektronických dražeb. V neposlední řadě se finanční správa věnovala též komunikaci směrem k veřejnosti i k vlastním zaměstnancům. Rozvoj a kvalita komunikace je pro finanční správu zásadní, proto tuto oblast soustavně analyzuje a věnuje jí dlouhodobou podporu. I v roce 2019 byl zajištěn široké veřejnosti plný informační servis prostřednictvím četných komunikačních kanálů, včetně sociálních sítí a zodpovídání dotazů správců daně, veřejnosti a médií.

Hlavní prioritou **celní správy** v roce 2019 byl další komplexní rozvoj elektronické komunikace s obchodní veřejností a rovněž omezení administrativní náročnosti. Celní správa úspěšně

dokončila projekt „cPortál“, jehož cílem byla unifikace dosud nejednotné elektronické komunikace s využitím elektronických formulářů a vytvoření jednotného centra služeb s výrazně proklientským přístupem. Dále realizovala projekt Elektronická aplikace pro odbavení poštovních zásilek s nízkou hodnotou, jehož dokončení usnadní podávání elektronických celních prohlášení pro zásilky a rychlé platby pomocí QR kódu. Významným opatřením realizovaným v roce 2019 bylo i spuštění platebních terminálů umožňujících úhradu příslušné pohledávky na místě, a to komfortnějším způsobem, bez potřeby hotovosti. Celní správa v uplynulém roce také zprovoznila speciální samoobslužné kiosky pro elektronické potvrzování výstupu zboží v rámci vracení DPH cestujícím ze třetích zemí, a to v pilotním provozu na letišti Václava Havla v Praze. Od 1. října 2019 se celní správa při své činnosti v oblasti hazardních her zaměřuje mimo jiné na kontrolu hazardních her provozovaných prostřednictvím internetu. Celní správa v průběhu loňského roku zaměřila svoji pozornost také na přípravné práce související se změnou systému výběru mýtného na zpoplatněných pozemních komunikacích, který je od 1. prosince 2019 dodáván novým dodavatelem.

2. Výnos daní a cel

Tabulka č. 1: Výnos daní a cel

k 31. 12. příslušného roku v mld. Kč

		2015	2016	2017	2018	2019
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	331,6	349,5	381,4	413,0	431,3
	celní správa	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3
	celkem	331,8	349,7	381,7	413,3	431,6
Daně spotřební a energetické	celní správa	148,6	156,3	160,8	165,3	165,0
v tom: minerální oleje		82,7	86,7	88,9	90,0	92,4
tabák		50,9	54,4	56,2	58,8	55,3
surový tabák		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
zahříváné tabákové výrobky ⁴⁾						0,6
líh		7,1	7,2	7,3	7,9	8,2
pivo		4,7	4,6	4,6	4,8	4,7
víno		0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
elektrina		1,2	1,5	1,5	1,6	1,6
zemní plyn		1,1	1,2	1,3	1,3	1,4
pevná paliva		0,4	0,4	0,5	0,4	0,4
Clo, včetně odvodu do EU	celní správa	8,2	8,0	8,7	8,5	9,2
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	154,3	171,1	177,4	181,3	190,9
v tom: podávajících daňová tvrzení		138,1	156,4	161,8	166,1	175,6
zvláštní sazba		9,4	8,3	8,8	7,9	7,2
za obce a kraje		6,7	6,4	6,7	7,3	8,0
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	154,4	172,4	192,8	219,9	246,6
v tom: podávajících daňová tvrzení		2,5	6,8	7,6	7,8	9,9
ze závislé činnosti		136,1	149,4	169,2	193,7	216,3
zvláštní sazba		15,7	16,1	16,0	18,4	20,5

		2015	2016	2017	2018	2019
Daň dědická	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň darovací ²⁾	finanční správa	-4,4	-0,4	0,0	0,0	0,0
Daň z převodu nemovitostí ¹⁾	finanční správa	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	10,3	10,6	10,8	10,8	10,9
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	11,0	12,7	12,5	13,6	13,8
Daň silniční	finanční správa	5,8	6,0	6,2	6,3	6,5
Odvod za elektřinu ze slun. záření	finanční správa	1,9	1,9	2,0	2,2	2,2
Odvod z loterií	finanční správa	8,1	10,5	3,2	0,0	0,0
Daň z hazardních her ³⁾	finanční správa			8,9	9,8	10,1
Ostatní příjmy, odvody a daně	finanční správa	3,7	4,2	6,9	4,0	2,6
	celní správa	2,8	4,6	1,9	3,3	3,1
	celkem	6,5	8,8	8,8	7,3	5,7
z toho: dělená správa	celní správa	2,8	4,6	1,8	3,2	3,1
CELKEM ¹⁾		836,7	907,8	973,9	1 038,3	1 092,6
v tom: finanční správa		676,9	738,7	802,3	860,9	915,1
celní správa		159,8	169,2	171,6	177,4	177,5
Meziroční rozdíl inkasa všech daní a cel		41,9	71,1	66,1	64,3	54,3
Meziroční indexy inkasa všech daní a cel (v %)		105,3	108,5	107,3	106,6	105,2

1) Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mld. Kč.

2) Inkaso darovacích daní v roce 2015 obsahuje i zpětně vyplacení daně darovací za bezúplatné nabytí emisních povolenek.

3) Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

4) S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

Daň z přidané hodnoty (dále též „DPH“)

Výběr daně z přidané hodnoty je prováděn prostřednictvím dvou státních institucí, a to finančními úřady a celními úřady. Finanční úřady vybírají tuto daň ze zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku a celní úřady ji inkasují zejména při neobchodních dovozech zboží do republiky. DPH inkasovaná těmito orgány odráží režim placení, kdy veškeré odpočty jsou spravovány výhradně finančními úřady.

V roce 2019 představoval celkový celostátní výnos této fiskálně nejvýznamnější daně, dle údajů finančních a celních úřadů, 431,6 mld. Kč. Finanční úřady se podílely hodnotou 431,3 mld. Kč, celní úřady pak hodnotou 0,3 mld. Kč. Meziroční nárůst činil 18,3 mld. Kč (4,4 %).

Při přípravě státního rozpočtu se vycházelo z toho, že inkaso DPH roku 2019 bude ovlivněno odhadovanými makroekonomickými agregáty, jako jsou výdaje domácností na spotřebu, výdaje vládních institucí na spotřebu (mezispotřebu) a některé další relevantní výdaje státu, dále pak nově zavedenými opatřeními a vývojem inkasa DPH v roce 2018. Rozpočtová očekávání nebyla naplněna, neboť u některých uvedených faktorů ovlivňujících inkaso DPH došlo následně k jejich změně. Co se týká diskrečních opatření, tak v rozpočtu se nepočítalo se zavedením nižší sazby DPH na pravidelnou hromadnou dopravu, které je účinné od února 2019, s odhadovaným negativním dopadem ve výši 0,9 mld. Kč. V rozpočtu se naopak počítalo s pozitivním vlivem změny režimu DPH u provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání, který byl v rámci legislativního procesu odložen až na rok 2022. V rozpočtu se dále počítalo se spuštěním 3. a 4. fáze elektronické evidence tržeb se souvisejícím pozitivním efektem na příjmy státního rozpočtu v odhadované výši 1,0 mld. Kč a s negativním dopadem přesunu části některých služeb, jako např. úprava a rozvod vody, stravovacích služeb a dalších, do nižší 10% sazby DPH, v odhadované výši 1,4 mld. Kč. U těchto opatření byl však

ukončen legislativní proces až na podzim roku 2019, dopad těchto opatření se tedy v roce 2019 neprojevil.

Inkaso DPH v roce 2019 ovlivnilo i jednorázové vyplacení vyšší částky nadměrného odpočtu DPH v únoru 2019 ve výši 1,8 mld. Kč. Při přípravě rozpočtu na rok 2019 se dále vycházelo z pozitivního odhadu inkasa na rok 2018, který však nebyl v tak značné výši naplněn.

Poměrný nárůst úrovně celkového inkasa přibližně odpovídá také dílčím přírůstkům vlastní daňové povinnosti (absolutně 33,8 mld. Kč) i nadměrných odpočtů (absolutně 15,5 mld. Kč.).

Spotřební daně (dále též „SPD“)

Spotřební daně zahrnují daň z minerálních olejů, daň z tabákových výrobků, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů, od 1. července 2015 daň ze surového tabáku a od 1. dubna 2019 daň ze zahřívání tabákových výrobků (povinnost značit tyto výrobky byla posunuta o 6 týdnů, tedy k jejich zdanění došlo de facto až od 15. května 2019). Zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, byly od 1. ledna 2008 zavedeny tzv. energetické daně. Jedná se o daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z elektřiny a daň z pevných paliv.

S výjimkou daně z minerálních olejů je výnos spotřebních daní určen výhradně do státního rozpočtu. Pokud jde o daň z minerálních olejů, podle platného rozpočtového určení daní náleží 90,9 % výnosu daně státnímu rozpočtu a 9,1 % plyne Státnímu fondu dopravní infrastruktury (dále též „SFDI“).

Tabulka č. 2: Výnos daní spotřebních a energetických

k 31. 12. příslušného roku v mld. Kč

	2015	2016	2017	2018	2019
Daně spotřební a energetické	148,6	156,3	160,8	165,3	165,0
v tom: minerální oleje	82,7	86,7	88,9	90,0	92,4
tabák	50,9	54,4	56,2	58,8	55,3
surový tabák	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
zahřívání tabákových výrobků ¹⁾					0,6
líh	7,1	7,2	7,3	7,9	8,2
pivo	4,7	4,6	4,6	4,8	4,7
víno	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
elektřina	1,2	1,5	1,5	1,6	1,6
zemní plyn	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4
pevná paliva	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4

1) S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

Celostátní inkaso spotřebních daní v roce 2019 dosáhlo hodnoty 165,0 mld. Kč. V porovnání s rokem 2018 mírně pokleslo, a to o 0,3 mld. Kč (0,2 %).

Nejvyšší podíl na inkasu spotřebních daní v roce 2019 tradičně představoval výnos **spotřební daně z minerálních olejů**, který dosáhl částky 92,4 mld. Kč. V porovnání s rokem 2018 vzrostlo inkaso spotřební daně z minerálních olejů o 2,4 mld. Kč (2,6 %).

Meziroční růst inkasa byl způsoben zvyšující se spotřebou pohonných hmot, a to především motorové nafty. Hlavní důvody nárůstu lze spatřovat zejména v dobré ekonomické situaci a zlepšování životní úrovně domácností.

Dlouhodobě pozitivní dopad mají již dříve zavedená legislativní opatření upravující podmínky nakládání s minerálními oleji, zejména zavedení nové koncepce registrace distributorů pohonných hmot dle příslušných ustanovení zákona o pohonných hmotách¹, které výrazně snížilo počet subjektů obchodující s pohonnými hmotami a zavedení registru osob nakládajících (výrobců, distributorů a spotřebitelů) se zvláštními minerálními oleji², které má za cíl zamezení daňových úniků přimícháváním těchto minerálních olejů (nezdaněných) do klasických pohonných hmot, zejména motorové nafty.

Celkový růst byl rovněž ovlivněn možností uplatnění nároku na vrácení spotřební daně z minerálních olejů, vratkou za tzv. zelenou naftu i pro živočišnou prvovýrobu (zavedena v roce 2017 a dále novelizována). Vzhledem k poslední legislativní změně, která prodlužuje zdaňovací období z kalendářního měsíce na kalendářní čtvrtletí, případně kalendářní rok, bude část této daně vrácena až v roce 2020, což způsobilo vyšší meziroční růst inkasa u daně z minerálních olejů v roce 2019.

Inkaso spotřební **daně z tabáku a tabákových výrobků** dosáhlo v roce 2019 výše 55,9 mld. Kč (včetně zahříváných tabákových výrobků, jejichž inkaso činilo v roce 2019 0,6 mld. Kč), v porovnání s rokem 2018 pokleslo o 2,9 mld. Kč (4,9 %).

Rozhodující podíl na meziročním poklesu inkasa daně z tabákových výrobků měla stoupající obliba zahříváných tabákových výrobků, které formálně podléhají dani ode dne 1. dubna 2019, avšak fakticky byly tyto výrobky „zdaňovány“ až ode dne 15. května 2019, neboť byla posunuta použitelnost povinnosti značit tyto výrobky a toto značení de facto znamená zaplacení daně. Užívání zahříváných tabákových výrobků, které jsou údajně méně škodlivou alternativou cigaret a okolí kuřáka „obtěžují“ v menší míře, není na rozdíl od cigaret zakázáno v některých provozovných stravovacích službách. Jelikož je zastoupení cigaret jakožto předmětu daně vzhledem k celkovému objemu inkasa daně z tabákových výrobků naprosto zásadní a jelikož jsou zahříváné tabákové výrobky oproti cigaretám výrazně daňově zvýhodněny, nutně se tento přesun části uživatelů musel projevit i na příjmech do státního rozpočtu. Dále jsou zejména z důvodu vysoké škodlivosti tabákových výrobků pro lidské zdraví proti kuřáctví obecně zaváděna opatření v podobě pravidelného zvyšování spotřební daně, zpříšňujících se zdravotních varování na jednotlivých baleních, velkého omezení či téměř zamezení reklamy a v neposlední řadě zákazu kouření v provozovných stravovacích službách.

Mírně pozitivní vliv na celkové inkaso daně z tabákových výrobků má z dlouhodobého hlediska i zavedení daně ze surového tabáku od 1. července 2015. Toto opatření má zejména preventivní charakter a mělo za cíl zejména zamezit praxi, kde surový tabák byl prakticky ve stejném místě, kde byl prodán, uveden do podoby určené ke kouření, aniž by byla uhrazena spotřební daň. Ačkoliv se jedná o inkaso ve výši tisíců Kč, meziročně inkaso daně významně vzrostlo (ze 70,8 tis. Kč v roce 2018 na 190,5 tis. Kč v roce 2019, tedy skoro trojnásobně).

V komoditě **lih** bylo na dani inkasováno za rok 2019 celkem **8,2 mld. Kč**, což představuje nárůst o cca 0,3 mld. Kč (3,7 %) oproti inkasu z roku 2018.

Na celkovou výši příjmů z daně z lihu v roce 2019 měla stejně jako v případě minerálních olejů vliv zejména dobrá kondice české ekonomiky, čilý turistický ruch a s tím související větší spotřeba produktů podléhajících dani z lihu. Nadále se projevuje pozitivní vliv opatření zavedených přijetím zákona č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů, jež vstoupil v účinnost dne 1. prosince 2013. Také díky tomu došlo k ozdravení trhu s lihovinami a od roku 2014 v meziročním srovnání každoročně mírně roste inkaso daně z lihu. Velmi mírný vliv na inkaso daně

¹ Přestože došlo k významnému snížení počtu registrovaných distributorů pohonných hmot z cca 1960 na aktuálně 135, je v ČR počet distributorů pohonných hmot ve srovnání s okolními členskými státy stále nejvyšší.

² Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, část sedmá §§ 134w až 134zg.

v roce 2019 mohlo mít i očekávané zvýšení sazby daně ke dni 1. ledna 2020 a s tím související předzásobení výrobců a prodejců alkoholických výrobků.

Za rok 2019 dosáhly celkové příjmy **spotřební daně z piva 4,7 mld. Kč**, což představuje v meziročním srovnání pokles přibližně o 0,1 mld. Kč (1,7 %) oproti inkasu v roce 2018.

Stejně jako v předchozích letech pokračuje trend preference ležáků před pivy výčepními. Snížila se produkce sudových piv ve prospěch piv lahvových (včetně PET a plechovek). Pivovary se stále více zajímají o zahraniční trhy a export (bez vlivu na inkaso spotřební daně z piva). Z dlouhodobého hlediska však můžeme pozorovat v oblasti spotřeby piva, které je v ČR tradičním nápojem, spíše mírný pokles či stagnaci.

V případě výnosu **spotřební daně z vína a meziproductů** bylo v roce 2019 inkasováno celkem 0,4 mld. Kč, což ve srovnání se stejným obdobím roku 2018 představuje mírný pokles o 5 mil. Kč (1,2 %). Přestože obliba a spotřeba výrobků podléhajících dani z vína a meziproductů na daňovém území České republiky v posledních letech každoročně mírně stoupá, nemá tato zvýšená spotřeba na výnos daně z dané komodity příliš velký vliv. Tato situace je způsobena zejména skutečností, že roste zejména spotřeba tzv. tichých vín, podléhajících spotřební dani ve výši 0 Kč/hl. Roste i spotřeba šumivých vín a meziproductů, která jsou zatížena nenulovou sazbou daně, nicméně jejich podíl na celkové spotřebě vína a meziproductů je zcela marginální a neblíží se ani 10 % celkové spotřeby vína.

Za rok 2019 činily celkové příjmy tzv. **energetických daní** 3,3 mld. Kč, což ve srovnání se shodným obdobím roku 2018 představuje mírný pokles o 35 mil. Kč. Na nižší meziroční inkaso energetických daní měl rozhodující vliv meziroční pokles spotřeby komodit zdaňovaných daní z pevných paliv, přičemž mírný růst inkasa daně ze zemního plynu (10 mil. Kč) nevyrovnal pokles u inkasa daně z pevných paliv (44 mil. Kč) a inkasa daně z elektrické energie (0,5 mil. Kč). Snížení inkasa daně z pevných paliv a zvýšení inkasa daně ze zemního plynu může být důsledkem přesunu spotřebitelů k ekologičtějším druhům paliv. S ohledem na změny související s rostoucím počtem zateplených budov, snižováním energetické náročnosti ve všech průmyslových odvětvích a vývojem cen energií, způsobujících „energeticky odpovědnější“ chování spotřebitelů nelze v budoucím období očekávat, za předpokladu zachování sazeb daní, významný nárůst inkasa energetických daní.

Odvod z elektřiny ze slunečního záření (dále též „OESZ“)

S účinností od 1. ledna 2013 byla zákonná úprava **odvodu z elektřiny ze slunečního záření** nově stanovena v § 14 až § 22 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Inkaso tohoto odvodu v roce 2019 dosáhlo částky **2,2 mld. Kč**, při meziročním mírném poklesu o 0,03 mld. Kč (1,3 %). Meziroční pokles inkasa OESZ oproti roku 2018 je tedy zanedbatelný a byl způsoben zejména snížením délky slunečního svitu (o 58 hod.), dále došlo ke zvýšení výkupní ceny elektřiny ze slunečního záření o 171 Kč/MWh a naopak cena zeleného bonusu se snížila o 29 Kč/MWh (poplatník může každý rok měnit formu této podpory). Vliv těchto faktorů nelze podrobně monitorovat a tudíž ani kvantifikovat dopady těchto změn.

Daň z příjmů právnických osob (dále též „DPPO“)

DPPO patří do kategorie tzv. sdílených daní, kdy je její výnos rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Celková DPPO se skládá z daně vybírané srážkou dle zvláštní sazby a DPPO z daňových příznání vč. DPPO za obce a kraje.

Celkový výnos DPPO v roce 2019 činil 182,9 mld. Kč (bez DPPO obcí a krajů), což představuje historicky nejvyšší výnos této daně. Při meziročním srovnání celkový výnos DPPO oproti roku 2018 vzrostl o 8,9 mld. Kč. Důvodem mírného nenaplnění rozpočtu byl vývoj DPPO

vybírané srážkou podle zvláštní sazby. Tato daň je ovlivňována především dividendovou politikou podnikatelských subjektů, která je závislá na interních rozhodnutích konkrétních subjektů a je tak obtížně predikovatelná.

Inkaso DPPO z daňových příznání v roce 2019 činilo 175,6 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 9,5 mld. Kč (5,7 %). Meziroční nárůst inkasa DPPO z příznání souvisel především s příznivým ekonomickým vývojem v roce 2018.

Inkaso DPPO vybírané srážkou v roce 2019 činilo 7,2 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o cca 0,6 mld. Kč (cca 8,0 %). Meziroční pokles inkasa souvisel především s poklesem úhrnného objemu výplat podílů na zisku nepodléhajících osvobození od daně z příjmů vybírané srážkou.

Daň z příjmů fyzických osob (dále též „DPFO“)

Daň z příjmů fyzických osob patří do kategorie sdílených daní a její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Daň z příjmů fyzických osob zahrnuje DPFO ze závislé činnosti (placenou plátcí), DPFO podávající daňová tvrzení (placenou poplatníky) a DPFO vybíranou srážkou.

Celkový výnos DPFO, bez ohledu na rozpočtové určení daní, v roce 2019 činil 246,6 mld. Kč. V meziročním srovnání tak došlo v roce 2019 ke zvýšení celkového výnosu o 12,2 %.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla výnosu 216,3 mld. Kč. Meziročně tak tato příjmová položka, z pohledu veřejných rozpočtů, vykazuje o cca 22,6 mld. Kč (11,7 %) vyšší nárůst.

Na výnos této daně měly pro rok 2019 pozitivní vliv následující faktory:

- ekonomický růst, který pozitivně ovlivnil i růst platů a mezd ve veřejném i v soukromém sektoru v návaznosti na nízkou míru nezaměstnanosti,
- zvýšení minimální mzdy pro rok 2019 o 1 150 Kč na částku 13 350 Kč,
- solidární zvýšení daně,
- celoroční vyšší inkaso je také nepřímo ovlivňováno zavedením EET,
- další vlivy s minoritními dopady na celkový výnos této daně.

Mezi negativní vlivy, které měly vliv na výnos této daně v roce 2019, patřily zejména následující faktory:

- zvýšení limitu pro uplatnění slevy na dani ve výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte poplatníka v předškolním zařízení, kterou si mohli zaměstnanci uplatnit v rámci ročního zúčtování až po uplynutí zdaňovacího období 2018, tj. v roce 2019 (zvýšení minimální mzdy pro rok 2018 na 12 200 Kč) což ovlivňuje zejména inkaso za měsíce březen a duben roku 2019,
- vzrůstající počet poplatníků, kteří neuplatňují u zaměstnavatele slevy na dani a daňové zvýhodnění měsíčně, ale až v rámci ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, těmto poplatníkům jsou pak vráceny vysoké částky přeplateků na dani např. u poplatníka se třemi dětmi a základní slevou na dani činí takto vrácený přeplatek na dani částku ve výši 83 652 Kč.

Důvody neplnění tohoto příjmu, v kontextu veřejného rozpočtu, jsou dány nižším růstem objemu mezd a platů, kdy v době přípravy státního rozpočtu byl očekáván tento růst 8,3 %, zatímco aktuální odhad je 7,1 % (duben 2020, finální data zveřejní dodatečně Český statistický úřad). Dalším faktorem, který ovlivnil odhad rozpočtu této daně pro rok 2019, byl odhad vycházející z pozitivní

průběžné míry plnění rozpočtu této daně v roce 2018. Tento faktor, který je jeden ze základních parametrů predikce vývoje, však nebyl naplněn.

Daň z příjmů fyzických osob podávajících daňová tvrzení dosáhla výnosu 9,9 mld. Kč. Meziročně tak došlo k nárůstu o 2,1 mld. Kč (26,2 %). Tato položka rozpočtu zahrnuje veškerou daň odvedenou na základě podaných daňových tvrzení, tedy v zásadě získanou z činnosti jiné než je závislá činnost, a projeví se zde primárně příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy. Zahrnuje i případné vyrovnání části daně ze závislé činnosti odvedené po podání priznání při souběhu závislé a jiné výdělečné činnosti, popř. při souběhu několika zaměstnání.

Na příjem této daně měly v kalendářním roce 2019 negativní vliv následující faktory:

- vyrovnání daně na základě podaných daňových tvrzení podaných poplatníky pouze s příjmy ze závislé činnosti; zálohy na daň u těchto zaměstnanců jsou odvedeny na účet DPFO placené plátcí, ale případné přeplatky na dani se vrací z účtu DPFO placené poplatníky,
- zvýšení daňového zvýhodnění na první vyživované dítě, které je účinné od roku 2018 a s ohledem na splatnost daně se projevuje až v inkasu roku 2019,
- zvýšení limitu pro uplatnění slevy na dani ve výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení (pro zdaňovací období 2018 činila výše slevy 12 200 Kč), který si mohli poplatníci uplatnit v priznání k DPFO za zdaňovací období roku 2018, tj. v roce 2019.

Pozitivními faktory, které výrazně zvýšily výnos této daně, jsou zejména:

- omezení pro uplatnění nároku na daňový bonus dle § 35c odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“); od zdaňovacího období 2018 může poplatník uplatnit daňový bonus, pokud měl ve zdaňovacím období příjem podle § 6 anebo § 7 zákona o daních z příjmů alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, tj. již nejsou zohledňovány příjmy z § 8 a 9 zákona o daních z příjmů; s ohledem na splatnost daně se projevuje až v inkasu roku 2019,
- vliv solidárního zvýšení daně,
- pokračující vliv omezení výše tzv. výdajových paušálů (výdajů stanovených % z příjmů) pro poplatníky mající příjmy podle § 7 zákona o daních z příjmů,
- přetrvávající pozitivní ekonomický vývoj ČR, zavedení EET, pokračující vliv povinnosti pro plátce DPH podávat kontrolní hlášení aj.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná zvláštní sazbou daně dosáhla celkového výnosu 20,5 mld. Kč, což je vyšší meziroční výnos o 2,1 mld. Kč (11,3 %). Tato položka zahrnuje daň z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, příp. i daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně.

Na vyšší než předpokládané očekávání výnosu daně měl vliv zejména faktor zvýšeného počtu uzavřených dohod o provedení práce s limitem do 10 tis. Kč, v případech, kdy poplatník u plátce daně neučinil prohlášení k dani z příjmů a vyplacené odměny členům orgánů právnických osob u poplatníků daňových nerezidentů z důvodu fiskální prosperity českých firem se zahraniční účastí.

Míra vlivu úrokových sazeb a celkový stav úspor domácností na změnu výše inkasa této daně je z důvodu nastavení úrokových sazeb, pro rok 2019, zanedbatelná.

Majetkové daně

Majetkové daně v sobě zahrnují daň z nabytí nemovitých věcí a dřívější daň z převodu nemovitostí, daň dědickou a daň darovací.

Inkaso majetkových daní v roce 2019 činilo 13,9 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2018 došlo meziročně k mírnému nárůstu inkasa o 0,2 mld. Kč (1,8 %).

Inkaso daně z nabytí nemovitých věcí v roce 2019 činilo 13,8 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2018 došlo meziročně k mírnému nárůstu inkasa o 0,3 mld. Kč (2,0 %). Důvodem nárůstu inkasa daně je především růst cen nemovitostí způsobený poptávkou po nemovitostech.

Inkaso dobíhající daně z převodu nemovitostí v roce 2019 činilo již pouze 26,0 mil. Kč.

Daň dědická i daň darovací byly k 1. lednu 2014 inkorporovány do daní z příjmů a jejich inkaso je již také v zanedbatelné výši. Dobíhající inkaso daně darovací v roce 2019 činilo 1,3 mil. Kč a daně dědické činilo 1,2 mil. Kč.

Daň z nemovitých věcí

Výnos daně z nemovitých věcí v roce 2019 činil 10,9 mld. Kč. Meziročně se inkaso mírně zvýšilo o cca 0,1 mld. Kč. K nárůstu inkasa přispěla kontrolní a vyhledávací činnost orgánů FS s využitím kontrolních funkcí informačního systému ADIS a dále též růstu počtu nemovitostí.

Silniční daň

Inkaso silniční daně je v dlouhodobém horizontu stabilní, resp. postupně narůstající. V roce 2019 činilo 6,5 mld. Kč. V meziročním srovnání inkaso daně vzrostlo o 0,2 mld. Kč, což bylo způsobeno vlivem příznivého ekonomického vývoje.

Daň z hazardních her

Daň z hazardních her byla zavedena k 1. lednu 2017 na základě zákona č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her a nahradila odvod z loterií a jiných podobných her. Daň je tvořena daní z ostatních hazardních her a daní z technických her a je v zákonem stanoveném poměru rozdělována do státního rozpočtu a rozpočtu obcí. Inkaso daně z hazardních her v roce 2019 činilo 10,1 mld. Kč. Dobíhající inkaso zrušeného odvodu z loterií činilo již pouze 28,4 mil. Kč.

Při meziročním srovnání celkového inkasa daně z hazardních her včetně inkasa zrušeného odvodu z loterií s celkovým inkasem daně z hazardních her a zrušeného odvodu z loterií za rok 2018 došlo k mírnému nárůstu o cca 0,4 mld. Kč. Tato skutečnost svědčí o stabilizaci hazardního trhu po změnách vyvolaných účinností omezujících opatření upravenými v zákoně č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů, jimiž bylo především ukončení platnosti starých povolení k provozu technických her a zavedení omezujících opatření pro technické hry.

3. Vybrané indikátory

Tabulka č. 3: Vybrané indikátory činnosti finanční správy

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Celkové příjmy vybrané finanční správou jako podíl na HDP ¹⁾	14,98 %	15,57 %	15,73 %	16,11 %	16,14 %
Podíl příjmů vybraných finanční správou na schváleném rozpočtu	103,33 %	103,18 %	103,85 %	99,52 %	98,83 %
Podíl nákladů finanční správy na příjmech vybraných finanční správou	1,38 %	1,41 %	1,49 %	1,41 %	1,40 %
Podíl nákladů na správu daní na daňových příjmech finanční správy	1,32 %	1,34 %	1,41 %	1,30 %	1,29 %
Příjmy finanční správy na počet zaměstnanců finanční správy (příjem na 1 zaměstnance) v mil. Kč	43,87	47,63	51,27	59,47	59,55
Podíl kontrol s doměrkem větším než 10 000 Kč k celkovému počtu kontrol	28,07 %	34,72 %	44,21 %	44,74 %	45,95 %
Kumulovaná výše nedoplatků ke konci roku jako podíl příjmů vybraných finanční správou v daném roce	16,13 %	7,60 %	6,33 %	4,85 %	3,88 %
Podíl elektronicky podaných daňových tvrzení na celkovém počtu podaných daňových tvrzení ²⁾	43,87 %	53,48 %	56,83 %	58,80 %	61,20 %
Podíl nákladů ICT na celkových nákladech finanční správy	11,51 %	10,89 %	12,75 %	9,41 %	10,16 %

¹⁾ Upraveno podle aktuální revize HDP.

²⁾ Daňová tvrzení (příznání) podaná datovou zprávou dle § 71 daňového řádu.

Tabulka č. 4: Vybrané indikátory činnosti celní správy

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019	
Celkové příjmy vybrané celní správou jako podíl HDP ¹⁾	3,45 %	3,32 %	3,31 %	3,11 %	2,92 %	
Podíl skutečně vybraných spotřebních daní na schváleném rozpočtu	105,83 %	106,14 %	102,48 %	102,67 %	100,78 %	
Podíl nákladů na správu daní a cel jako podíl daňových a celních příjmů vybíraných celní správou	1,01 %	1,41 %	1,57 %	1,65 %	1,62 %	
Podíl nákladů na správu cel na celních příjmech celní správy	8,44 %	11,09 %	14,22 %	15,52 %	14,82 %	
Podíl nákladů na správu daní na daňových příjmech celní správy	0,59 %	0,75 %	0,88 %	0,91 %	0,89 %	
Příjmy celní správy na počet zaměstnanců celní správy (příjem na 1 zaměstnance) v mil. Kč	26,97	30,65	30,35	28,70	29,38	
Podíl daňových kontrol s doměrkem větším než 10 000 Kč k celkovému počtu kontrol	24,00 %	27,3 %	28,20 %	41,75 %	42,19 %	
Kumulovaná výše daňových nedoplatků ke konci roku jako podíl příjmů vybíraných celní správou v daném roce	z dovozu	2,80 %	4,0 %	4,0 %	1,41 %	1,36 %
	vnitrostátní	4,29 %	5,0 %	5,0 %	4,90 %	5,26 %
Podíl elektronicky podaných daňových tvrzení na celkovém počtu podaných daňových tvrzení ²⁾	67,19 %	68,0 %	65,34 %	72,90 %	65,58 %	
Podíl elektronicky podaných celních prohlášení na celkovém počtu podaných celních prohlášení	98,15 %	98,7 %	98,90 %	98,20 %	98,83 %	
Podíl nákladů ICT na celkových nákladech celní správy	8,40 %	8,93 %	8,89 %	7,95 %	8,32 %	

¹⁾ Upraveno podle aktuální revize HDP.

²⁾ Daňová tvrzení (příznání) podaná datovou zprávou dle § 71 daňového řádu.

4. Daňové subjekty

Daňové subjekty mají po splnění zákonných podmínek stanovených daňovým řádem povinnost u místně příslušného správce daně podat přihlášku k registraci. Po té, co jsou subjekty místně příslušným finančním či celním úřadem zaregistrováni, přidělí jim správce daně ke konkrétní dani příslušný daňový účet. Jde především o kvantitativní přehled o počtu nositelů daňových a celních povinností v příslušném časovém období neboť počet účtů podle jednotlivých druhů daní vyjadřuje reálný počet subjektů spravovaných správcem daně.

Tabulka č. 5: Počet účtů podle jednotlivých daní

k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	839 236	857 719	881 627	907 815	934 068
	celní správa	21 800	26 418	25 642	26 353	24 536
	celkem	861 036	884 137	907 269	934 168	958 604
Daně spotřební a energetické	celní správa	43 332	43 514	47 013	50 989	53 543
v tom: minerální oleje		23 469	22 300	24 298	26 705	27 897
tabák		5 026	4 438	4 853	5 274	5 650
surový tabák			2	7	16	19
zahřívané tabákové výrobky ²⁾						2
líh		8 084	8 376	8 812	9 281	9 733
pivo		894	984	1 114	1 242	1 369
víno		4 036	4 465	4 771	5 088	5 323
elektřina		679	1 718	1 865	2 003	2 107
zemní plyn		847	922	969	1 043	1 091
pevná paliva		297	309	324	337	343
Clo	celní správa	10 361	13 815	13 667	13 931	13 618
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	574 074	596 692	621 402	646 186	667 978
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	4 077 297	4 089 783	4 157 133	4 241 555	4 309 821
v tom: podávajících daňová tvrzení		3 404 197	3 401 160	3 452 956	3 525 175	3 582 707
ze závislé činnosti		673 100	688 623	704 177	716 380	727 114
Daň z příjmů zvláštní sazba	finanční správa	554 640	568 221	582 252	599 920	614 053
Daň dědická	finanční správa	44 391	42 647	40 024	37 951	36 725
Daň darovací	finanční správa	86 037	76 929	73 220	70 399	68 308
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	495 140	463 338	435 768	413 283	395 948
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	4 714 829	4 816 642	4 891 586	4 957 212	5 026 980
Daň z nabytí nem. věcí	finanční správa	292 064	347 347	390 513	432 975	445 686
Daň silniční	finanční správa	1 110 097	1 123 113	1 135 824	1 156 836	1 167 319
Odvod za elektřinu ze slunečního záření	finanční správa	12	9	8	8	7
Odvod z loterií	finanční správa	910	934	894	761	705
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa			148	181	515
Dělená správa	celní správa	2 142 133	2 313 730	2 419 403	2 567 345	2 709 046
CELKEM		15 006 353	15 380 851	15 716 124	16 123 701	16 468 847
v tom: finanční správa		12 788 727	12 983 374	13 210 399	13 465 082	13 668 113
celní správa		2 217 626	2 397 477	2 505 725	2 658 619	2 800 734

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

²⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

V předcházejících letech **finanční správa** vykazovala trvalý trend mírného zvyšování počtu daňových účtů. Tento trend pokračoval i v roce 2019, kdy došlo ke zvýšení počtu účtů

o 203 031 (1,5 %). **Celní správa** taktéž zaznamenala meziroční nárůst počtu daňových účtů o 142 115 (5,3 %), z čehož k nejvyššímu nárůstu o 141 701 (5,5 %) došlo u účtů dělené správy.

Tabulka č. 6: Daňové subjekty aktivní

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Finanční správa	9 212 006	9 302 567	9 379 997	9 534 071	9 674 971
Celní správa	413 166	415 386	449 354	404 815	424 299
v tom: spotřební daně	18 008	20 690	18 928	19 942	19 430
clo	10 476	13 315	13 303	13 548	13 180
dělená správa	384 682	381 381	417 123	371 325	391 689

Aktuálnějším ukazatelem oproti počtu evidovaných daňových subjektů je údaj o počtu aktivních daňových subjektů. Aktivními daňovými subjekty jsou takové daňové subjekty, které jsou ve sledovaném časovém období aktivní vůči správci daně, například podávají daňová přiznání či jinak se správcem daně komunikují. Ve **finanční správě** došlo meziročně k nárůstu počtu aktivních subjektů o 140 900 (1,5 %). U **celní správy** byl taktéž zaznamenán meziroční růst, a to o 19 484 účtů (4,8 %).

Tabulka č. 7: Daňové subjekty unikátní

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Počet daňových subjektů	8 292 793	8 416 278	8 477 579	8 538 868	8 831 509

Vzhledem k tomu, že daňové subjekty jsou registrované k příslušné dani dle místní příslušnosti, dochází k situaci, že správu daní jednoho daňového subjektů vykonává více správců daní. Z tohoto důvodu je v rámci mezinárodního porovnání výkonnosti správy daně jako kvalitativní ukazatel využíván unikátní počet daňových subjektů, který nezohledňuje organizační strukturu správců daní, počty daňových registrací a ani počty správců daní, u kterých je subjekt registrován.

V roce 2019 dosáhl ve **finanční správě** unikátní počet daňových subjektů 8 831 509 a v porovnání s rokem 2018, kdy dosáhl 8 538 868, byl zaznamenán meziroční růst o 292 641 daňových subjektů představující nárůst o 3,4 %.

5. Daňové a celní příjmy

Tabulka č. 8: Daňové a celní příjmy

k 31. 12. 2019 v mil. Kč

		Daňová povinnost	Inkaso	Rozdíl
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	425 238,8	431 311,1	6 072,3
	celní správa	270,7	272,2	1,5
	celkem	425 509,5	431 583,3	6 073,8
Daně spotřební a energetické	finanční správa	-0,2	-91,7	-91,5
	celní správa	165 375,8	165 067,8	-308,0
	celkem	165 375,6	164 976,1	-399,5
v tom: minerální oleje		92 772,3	92 533,1	-239,2
tabák		54 912,2	55 330,9	418,7
surový tabák		1,0	0,2	-0,8
zahříváné tabákové výrobky ²⁾		964,2	586,0	-378,2
líh		8 369,9	8 234,0	-135,9
pivo		4 695,2	4 696,1	0,9
víno		392,7	403,6	10,9
elektřina		1 558,8	1 567,4	8,6
zemní plyn		1 352,7	1 359,1	6,4
pevná paliva		356,8	357,4	0,6
Clo, včetně odvodu do EU	celní správa	9 176,0	9 210,0	34,0
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	172 924,8	175 648,7	2 723,9
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	227 031,1	226 183,1	-848,1
v tom: podávajících daňová přiznání ze závislé činnosti		9 528,7	9 893,0	364,2
		217 502,4	216 290,1	-1 212,3
Daň z příjmů zvláštní sazba	finanční správa	28 327,9	27 706,1	-621,8
Daň dědická	finanční správa	1,0	1,2	0,3
Daň darovací	finanční správa	-0,7	1,3	2,0
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	-61,2	26,0	87,2
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	10 875,4	10 934,7	59,4
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	14 047,4	13 846,6	-200,8
Daň silniční	finanční správa	6 686,8	6 483,8	-203,0
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	finanční správa	2 300,3	2 164,2	-136,1
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	19,8	20,5	0,6
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	finanční správa	4,8	6,0	1,2
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa	10 233,7	10 114,5	-119,3
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	4 311,4	2 591,6	-1 719,7
	celní správa	3 381,4	3 111,6	-269,8
	celkem	7 692,8	5 703,2	-1 989,5
z toho: dělená správa	celní správa	3 365,4	3 105,1	-260,3
CELKEM		1 080 144,91	1 084 609,2	4 464,3
v tom: finanční správa		901 941,0	906 947,6	5 006,6
celní správa		178 203,9	177 661,6	-542,3

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

²⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahříváných tabákových výrobků.

³⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na desetiny mil. Kč.

I v roce 2019, stejně jako v předchozím období, pokračoval příznivý hospodářský vývoj, který pozitivně působil na výši daňové povinnosti, tak i na nárůst inkasa daní. Celkové inkaso dosáhlo hodnoty 1 084 609,2 mil. Kč. Oproti roku 2018 došlo k jeho nárůstu o 53 568 mil. Kč (5,2 %). Inkaso **finanční správy** v roce 2019 dosáhlo hodnoty 906 947,6 mil. Kč. V meziročním srovnání se jedná o přírůstek ve výši 53 220 mil. Kč (6,2 %). V meziročním srovnání výnosů dle jednotlivých druhů daní došlo k nejvyššímu přírůstku u inkasa daně z přidané hodnoty o 18 298,5 mil. Kč (4,4 %), inkasa daně z příjmů fyzických osob o 24 666,4 mil. Kč (12,2 %) a inkasa daně z příjmů právnických osob o 9 517,8 mil. Kč (5,7 %). Nejvíce se na inkasu podílely výše uvedené daně, jejich podíl na celkovém inkasu dosahoval hodnoty 91,9 %. **Celní správa** za rok 2019 na svých účtech evidovala inkaso v celkové hodnotě 177 661,6 mil. Kč. Oproti roku 2018 se jedná o nárůst ve výši 348 mil Kč (0,19 %). Nejvyšší podíl na inkasu daní má inkaso ze spotřebních a energetických daní. V meziročním srovnání inkasa spotřebních a energetických daní došlo oproti roku 2018 ke snížení o 0,3 mld. Kč. Nejvyšší podíl na poklesu má inkaso daně z tabákových výrobků, kde došlo oproti předchozímu roku ke snížení o 2,9 mld. Kč. Nejvyšší nárůst oproti roku 2018 byl zaznamenán u daně z minerálních olejů (o 2,4 mld. Kč) a u daně z lihu (o 0,3 mld. Kč). U ostatních spotřebních a energetických daní byl celkový výnos srovnatelný s předchozím obdobím. Na celkovém inkasu se, jako každým rokem, podílely velkou měrou příjmy z poplatků a odvodů na ekologických druzích příjmů. V roce 2019 činil podíl těchto poplatků 48,4 %.

6. Kontrolní činnost

Kontrolní činnost obecně spadá pod postupy při správě daní, jejichž právní úprava je zakotvena v ustanoveních § 78 až 90 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též "DŘ"). Tyto postupy si lze představit jako ucelený soubor úkonů, kterými správci daně prověřují jednotlivá tvrzení daňových subjektů, případně prověřují i jiné skutečnosti, které jsou rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně.

Postup k odstranění pochybností (dále též „POP“)

Postupy k odstranění pochybností jsou v kompetenci jak finanční správy, tak i celní správy. V následující tabulce jsou uvedeny informace vztahující se k provedeným postupům k odstranění pochybností u vybraných druhů daní.

Tabulka č. 9: Postup k odstranění pochybností

k 31. 12. 2019

		Počet řízení ukončených		Změna v důsledku postupu k odstranění pochybností v mil. Kč		
				daňové povinnosti	nadměrného odpočtu/ vrácení daně	ztráty
		celkem	s rozdílem			
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	12 612	9 944	2 052,8	-1 168,0	
Daně spotřební a energetické	celní správa	1 387	729	99,4	3,6	0,0
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	1 340	559	286,8		-522,4
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	4 264	1 750	79,5		-0,3
CELKEM	finanční správa	18 216	12 253	2 419,1	-1 168,0	-522,7
	celní správa	1 387	729	99,4	3,6	0,0
	celkem	19 603	12 982	2 518,5	-1 164,4	-522,7

V porovnání s předchozím rokem došlo k celkovému snížení počtu ukončených postupů k odstranění pochybností, a to konkrétně o 616 postupů (3,0 %). Zároveň také došlo ke snížení celkového počtu ukončených postupů k odstranění pochybností s rozdílem, a to o 522 postupů (3,9 %).

Finanční správa v roce 2019 na vybraných druzích daní provedla a ukončila postup k odstranění pochybností v 18 216 případech. Z toho bylo ukončeno celkem 12 253 řízení (67,3 %) s rozdílem oproti hodnotám deklarovaným daňovými subjekty v daňových tvrzeních. Díky těmto řízením, došlo k navýšení daňové povinnosti v roce 2019 celkem o 2 419,1 mil. Kč a ke snížení hodnoty uplatňovaných nadměrných odpočtů o částku 1 168,0 mil. Kč a ke snížení daňovými subjekty vykázané ztráty o částku 522,7 mil. Kč. Při analýze fiskálně významnějších daní a porovnání s předcházejícím rokem bylo zjištěno, že u nosných daní, jako je daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob, došlo k mírnému poklesu počtu ukončených postupů k odstranění pochybností, kdy došlo k poklesu o 1 624 (8,2 %). Postup k odstranění pochybností byl nejčastěji prováděn na dani z přidané hodnoty a celkově bylo v průběhu roku 2019 ukončeno 12 612 postupů k odstranění pochybností, což odpovídá 69,2 % všech ukončených postupů k odstranění pochybností provedených finanční správou. 78,8 % ukončených postupů k odstranění pochybností na dani z přidané hodnoty bylo ukončeno s rozdílem, přičemž došlo ke změně daňové povinnosti v hodnotě 2 052,8 mil. Kč a ke snížení nadměrného odpočtu o částku 1 168,0 mil. Kč.

Celní správou bylo v roce 2019 ukončeno celkem 1 387 řízení postupu k odstranění pochybností, z nichž v 729 (52,6 %) případech byly zjištěny rozdíly mezi údaji uvedenými daňovými subjekty v řádném resp. dodatečném daňovém tvrzení a následně zjištěným skutečným stavem. Na základě provedených řízení postupu k odstranění pochybností bylo doměřeno celkem 99,4 mil. Kč a došlo ke zvýšení uplatňovaných nadměrných odpočtů ve výši 3,6 mil. Kč.

Daňová kontrola

Daňová kontrola se řadí mezi postupy při správě daní a obecně se používá při časově náročnějších prověřování zjištění tvrzení daňových subjektů, případně i jiných skutečností, které jsou rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně vztahující se k jednomu daňovému řízení. Daňové kontroly jsou prováděny zaměstnanci finanční i celní správy. Tento institut je upraven v § 85 až § 88 DŘ, a v případě kontroly po propuštění zboží dle § 5 zákona č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Tabulka č. 10 znázorňuje informace o daňových kontrolách, které byly ukončeny v průběhu roku 2019 u jednotlivých druhů daní.

Tabulka č. 10: Daňová kontrola

k 31. 12. 2019

		Počet kontrol		Změna v důsledku kontroly v mil. Kč	
		ukončeno	ukončeno s rozdílem	změna daňové povinnosti	snížení ztráty
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	4 679	3 642	4 803,4	
Daně spotřební a energetické	celní správa	128	101	36,6	
v tom: minerální oleje		79	64	31,1	
tabák		0	0	0,0	
surový tabák		0	0	0,0	
zahříváné tabákové výrobky ¹⁾		0	0	0,0	
líh		17	14	0,9	
pivo		10	9	1,9	
víno		4	3	0,0	
elektřina		4	2	0,1	
zemní plyn		11	7	2,4	
pevná paliva		3	2	0,1	
Kontrola po propuštění zboží (clo + DPH)	celní správa	431	364	88,0	91,0
z toho: DPH	celní správa			0,3	
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	2 007	1 053	2 067,0	-1 294,5
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	2 566	1 300	205,8	-81,0
v tom: podávajících daňová tvrzení		1 511	833	125,9	-81,0
ze závislé činnosti		1 055	467	79,9	
Daň z příjmů - zvláštní sazba	finanční správa	439	116	63,9	

		Počet kontrol		Změna v důsledku kontroly v mil. Kč	
		ukončeno	ukončeno s rozdílem	změna daňové povinnosti	snížení ztráty
Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí	finanční správa	0	0	0,0	
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	5	5	0,3	
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	1	1	0,1	
Daň silniční	finanční správa	701	289	4,4	
Daň z hazardních her	finanční správa	10	10	10,4	
CELKEM		10 967	6 881	7 280,0	-1 284,4
v tom: finanční správa		10 408	6 416	7 155,4	-1 375,4
celní správa		559	465	124,6	91

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahřívání tabákových výrobků.

Finanční správa ve sledovaném období ukončila 10 408 kontrol, přičemž ukončených s rozdílem bylo 6 416, tedy 61,6 %. V porovnání s rokem 2018 došlo k poklesu ukončených daňových kontrol, na němž se podepsala mimo jiné i délka již zahájených daňových kontrol. Délka jednotlivých daňových řízení se odráží v zefektivnění tzv. rizikových analýz. Pomocí těchto rizikových analýz dochází k odhalování rozsáhlých řetězových podvodů, s čímž je spojeno náročné prověřování všech daňových subjektů zapojených do předmětných řetězců. Nastavení a vývoj kontrolních mechanismů se odráží i v procesu unesení důkazního břemene o tom, že daňový subjekt mohl a měl vědět, že je účasten na podvodu. Tento proces je již sám o sobě značně komplikovaný, přičemž tato složitost je i podpořena obstrukčním jednáním některých daňových subjektů zapojených do karuselových podvodů, případně některých zmocněnců. Celkem bylo v roce 2019 ukončeno o 1 307 daňových kontrol méně oproti předchozímu období (11,2 %). Ukončené daňové kontroly v roce 2019 vedly ke zvýšení daňové povinnosti o částku 7 155,4 mil. Kč a ke snížení ztráty o částku 1 375,4 mil. Kč. Oproti roku 2018 došlo k rozdílu změny ztráty o 36 545,4 mil. Kč. Toto bylo způsobeno skutečností, že v roce 2018 došlo ke dvěma kontrolním případům na dani z příjmů právnických osob, u kterých dohromady činilo snížení ztráty o 36 725,7 mil. Kč. Z tohoto je patrné, že bez těchto dvou případů by byla hodnota změna ztráty v roce 2019 obdobná.

V roce 2019 bylo nejvíce daňových kontrol provedeno na dani z přidané hodnoty, na základě kterých došlo k nemalým změnám ve vykázaných daňových povinnostech.

Celkem bylo v průběhu roku 2019 ukončeno na DPH 4 679 daňových kontrol, což činí 45,0 % všech ukončených daňových kontrol provedených finanční správou. Z celkového počtu ukončených daňových kontrol na dani z přidané hodnoty jich bylo 3 642 ukončeno s rozdílem. Z uvedených hodnot je patrné, že více než 3 ze 4 ukončených daňových kontrol bylo ukončeno s rozdílem. Mezi nejčastěji zjišťované nedostatky v rámci daňových kontrol u daně z přidané hodnoty patří plátcem neprokázané použití přijatých plnění pro uskutečnění své ekonomické činnosti. Dále např. nastává situace, kdy není prokázáno, že skutečným dodavatelem je plátcem daně uvedený na daňových dokladech. V neposlední řadě to je nepřiznání nároku na odpočet daně z přijatých plnění u daňových subjektů vědomě zapojených do podvodných řetězců.

Druhou nejvíce kontrolovanou daní z pohledu počtu provedených kontrol ve finanční správě byla daň z příjmů fyzických osob. Celkově na této dani vedly ukončené daňové kontroly ke změně daňové povinnosti v částce 205,8 mil. Kč a zároveň došlo ke snížení ztráty o 81 mil. Kč. Celkem bylo v průběhu roku 2019 ukončeno 2 566 daňových kontrol na dani z příjmů fyzických osob, přičemž 1 300 daňových kontrol bylo ukončeno s rozdílem. U daně z příjmů fyzických osob byla především následující kontrolní zjištění: uplatňování nákladů/výdajů určených pro soukromé účely, chybné odepisování hmotného a nehmotného majetku, nesrovnalosti u cestovních náhrad.

Na dani z příjmů právnických osob bylo v průběhu roku 2019 ukončeno 2 007 daňových kontrol. Oproti porovnání s rokem 2018 došlo k mírnému poklesu, který činil 6,5 %. Zvýšení daňové povinnosti na dani z příjmů právnických osob činilo 2 067 mil. Kč a snížení ztráty bylo ve výši 1 294,5 mil. Kč. U daně z příjmů právnických osob se i v roce 2019 finanční správa zaměřila na problematiku převodních cen v rámci transakcí mezi spojenými osobami, oprávněnosti odčitatelných položek, či oprávněnost osvobození výnosů z korunových dluhopisů. Za rok 2019 je evidován fiskální dopad z ukončených daňových kontrol na dani z příjmu právnických osob v celkové hodnotě 463,9 mil. Kč. Jedná se pouze o hrubý odhad hodnoty, která byla odvozena z různých interních aplikačních oblastí, přičemž je předpokládán další technický rozvoj, který povede ke zpřesnění tohoto ukazatele. Rozdíl oproti hodnotám vztahující se k doměřené dani z kontrol je způsoben časovým posunem splatnosti doměrků, plynoucí z pravomocného vyměření, případně snížení nebo zrušení předpisu daně z důvodu využití opravných prostředků.

V roce 2019 **celní správa** provedla celkem 559 kontrol, z nichž ve 465 případech byly kontroly ukončeny s rozdílem. Rozdíly byly zejména ve vykazované daňové povinnosti, u které došlo ke změně daňové povinnosti o 124,6 mil. Kč.

Celní správa v roce 2019 ukončila 431 kontrol po propuštění zboží, kdy u 364 kontrol bylo zjištěno porušení právních předpisů. Po ukončení kontrol po propuštění zboží v roce 2019 bylo vydáno 4 154 dodatečných platebních výměrů, na základě kterých bylo doměřeno více než 88,3 mil. Kč. Za dané období bylo po kontrolách po propuštění zboží uhrazeno celkem 91 mil. Kč. Kromě kontrol po propuštění zboží zaměřených na možné krácení cla a daní, bylo v roce 2019 ukončeno 8 kontrol se zaměřením na vývoz zboží dvojího užití, obchod s vojenským materiálem a mezinárodní sankce. U 7 z těchto kontrol bylo zjištěno porušení právních předpisů upravujících příslušnou oblast.

Další oblast daní, u kterých celní správa prováděla daňové kontroly, byly daně spotřební a energetické. Celkem bylo ukončeno 128 daňových kontrol. Z tohoto počtu došlo ve 101 případech ke zjištění porušení právních předpisů a bylo doměřeno celkem 36,6 mil. Kč. Důvodem pro vysoký meziroční rozdíl doměrku bylo zejména ukončení jedné daňové kontroly v předchozím roce, na základě které byla doměřena částka 1 001,6 mil. Kč.

Přehled o počtu případů a fiskálních efektech u ostatních kontrolních úkonů

Správci daně je prováděna i ostatní kontrolní činnost, která není zahrnuta v daňových kontrolách a POP, ale má také pozitivní fiskální dopad. Ostatní kontrolní úkony vykazují výrazný meziroční nárůst, a to zejména v provedeném počtu, ale také i v částkách fiskálních efektů. V následující tabulce je zobrazen přehled o počtu případů a částkách fiskálních efektů u ostatních kontrolních úkonů provedených **finanční správou** a jedná se o stav počtu úkonů ukončených k 31. prosinci příslušného roku. Ve sloupci Počet kontrolních úkonů s fiskálním efektem (mimo POP) je započten kontrolní úkon jako jeden i v případě, že obsahuje zjištění za více zdaňovacích období. Ve sloupcích Počtu jsou vykazovány hodnoty za sledované zdaňovací období.

Tabulka č. 11: Přehled o počtu případů a fiskálních efektech u ostatních kontrolních úkonů

k 31. 12. 2019 v mil. Kč

Druh příjmu	Počet kontrolních úkonů s fiskálním efektem (mimo POP)	Změna daně		Změna ztráty	
		počet	částka	počet	částka
Daň z přidané hodnoty	22 116	25 891	6 203,7		
Daň z příjmů právnických osob	4 960	4 646	1 480,0	444	-782,8
Daň z příjmů fyzických osob závislá činnost	3 445	3 495	749,8		
Daň z příjmů fyzických osob daňová příznání	14 502	11 976	342,4	423	5,5
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	2 338	2 403	218,8		
Daň z nemovitých věcí	21 903	27 409	57,0		
Daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí	6	6	0,0		
Daň z nabytí nemovitých věcí	8 290	8 291	256,0		
Daň silniční	3 267	4 282	77,4		
Daň z hazardních her	52	52	6,1		
CELKEM	80 879	88 451	9 391,2	867	-777,3

V roce 2019 bylo celkově provedeno 80 879 ostatních kontrolních úkonů. Oproti předchozímu roku je to navýšení o 7 727 kontrolních úkonů (10,6 %). Na základě provedených kontrolních úkonů došlo meziročně ke zvýšení daňové povinnosti o 609,9 mil. Kč (6,9 %). Taktéž došlo ke snížení daňovými subjekty vykázané ztráty o 210,5 mil. Kč (37,1 %).

U jednotlivých druhů daní bylo provedeno nejvíce těchto kontrolních úkonů u DPH. Na základě provedených 22 116 kontrolních úkonů došlo také k největšímu zvýšení daňové povinnosti, a to v částce 6 203,7 mil. Kč. Tato částka představuje navýšení oproti roku 2018 o 286 mil. Kč (4,8 %). Tyto pozitivní výsledky lze připsat neustálému vývoji kontrolních nástrojů, díky kterým správce daně efektivněji vybírá daňové subjekty, u kterých je následně proveden kontrolní úkon při správě daní. Druhou daní, u které bylo provedeno nejvíce kontrolních úkonů s fiskálním efektem, je s počtem 21 903 kontrolních úkonů daň z nemovitých věcí. Tak jako v předchozích letech se správce daně zaměřoval na podvodné jednání při zapojení v řetězci, opakované vykazování daňové ztráty či správnost údajů v tvrzeních spojených s majetkem daňových subjektů. U daně z příjmů právnických osob bylo, v porovnání s rokem 2018, ukončeno o 1 315 ostatních kontrolních úkonů s fiskálním efektem více, jedná se o navýšení o 36,1 %. U změny daně došlo k mírnému poklesu o 12,1 %, nicméně u změny ztráty došlo k nárůstu o 47,1 %.

U daně z příjmů fyzických osob, které podávají daňová příznání, bylo v roce 2019 provedeno 14 502 kontrolních úkonů s fiskálním efektem, které vedly ke zvýšení daňové povinnosti v částce 342,4 mil. Kč a ke zvýšení ztráty o částku 5,5 mil. Kč. K poklesu počtu kontrolních úkonů s fiskálním efektem u daně z příjmů fyzických osob o 3 897 došlo ve prospěch fiskálně významnějších daní, u kterých došlo k nárůstu o 4 867 kontrolních úkonů s fiskálním efektem.

Ostatní kontrolní činnosti

Zvláštní zákony mimo jiné ukládají finanční a celní správě vykonávat kontrolní činnosti i v dalších oblastech. Provedené kontrolní činnosti v oblasti zaměstnávání cizinců, cenové kontroly, kontrola hazardu a další zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 12: Vybrané ostatní kontrolní činnosti

k 31. 12. 2019

Druh kontroly	Kontroly		
	celkem	ukončeno s rozdílem	
		počet	%
Celní správa			
Kontrola zaměstnávání cizinců	881	408	46,3
Následná kontrola Intrastatu	524	464	88,5
Obecná bezpečnost výrobků a potravin	629	52	8,3
Systém elektr. mýtného a časového zpoplatnění	54 050	34 930	64,6
Kontrola CITES	1 759	216	12,3
Kontrola vymáhání práv duševního vlastnictví a ochrany spotřebitele	2 692	594	22,1
Kontrola evidence tržeb	8 805	1 793	20,4
Kontrola hazardu	1 347	862	64,0
CELKEM	70 687	39 319	
Kontrola omezení prodeje VV (včetně cenové kontroly na tabákové výrobky)	182	81	44,5
Kontrola podmínek povolení pro VV	3 183	46	1,4
Kontrola výroby a úprav lihu (včetně zúčtování lihu)	4 695	11	0,2
Kontrola značení lihu a tabákových výrobků	4 546	230	5,1
Kontrola doprav v oblasti SPD	8 611	346	4,0
CELKEM	21 217	714	
Finanční správa			
Cenová kontrola	187	74	39,6
Kontrola evidence tržeb	53 452	26 185	49,0
Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně	2 860	817	28,6
CELKEM	56 499	27 076	

Kontrola zaměstnávání cizinců

V oblasti zaměstnávání cizinců bylo v roce 2019 provedeno celkem 881 kontrol. Z tohoto počtu bylo 408 kontrol ukončených s rozdílem. Efektivita provedené kontrolní činnosti v této oblasti je obdobná jako v roce 2018, a to 46,3 %. V porovnání s rokem 2018 vzrostl v roce 2019 počet zjištěných porušení o 15,3 %. I nadále přetrvává trend, kdy se řada firem s ohledem na nedostatek

pracovní síly na trhu práce snaží naplnit své volné pracovní kapacity i za cenu porušování zákona o zaměstnanosti.

Kontrola údajů Intrastatu

V roce 2019 bylo celní správou provedeno celkem 524 kontrol údajů pro statistické účely o obchodu se zbožím mezi Českou republikou a jinými členskými státy EU. Kontroly byly zejména zaměřeny na identifikaci subjektů, které nepodávají statistické údaje Intrastatu, přestože mají tuto povinnost. Porušení v této oblasti bylo celkem zjištěno v 464 případech v celkové fakturované hodnotě přes 16,2 mld. Kč.

Obecná bezpečnost výrobků a potravin

V oblasti bezpečnosti výrobků a potravin bylo v roce 2019 příslušníky celní správy provedeno celkem 629 kontrol. V 52 případech bylo potvrzeno, že výrobek vykazuje znaky, které vyvolávají podezření na existenci vážného nebo bezprostředního ohrožení zdraví a bezpečnosti při jeho používání či bylo vyhodnoceno jako nevyhovující.

Systém elektronického mýtného a časového zpoplatnění

V roce 2019 bylo provedeno celkem 54 050 kontrol v oblasti časového a výkonového zpoplatnění. Z toho v 34 930 případech bylo zjištěno porušení právních předpisů, při nichž byly uloženy pokuty v celkové výši 35,5 mil. Kč. Efektivita oproti minulému roku mírně klesla o 1,7 %.

Kontrola CITES

V roce 2019 celní správa provedla v oblasti ochrany ohrožených druhů fauny a flóry spadajících pod Úmluvu CITES 1 759 kontrol. Z tohoto počtu došlo v 216 případech k porušení nebo podezření na porušení právních předpisů.

Kontrola vymáhání práv duševního vlastnictví

Kontrolních činností zaměřených na oblast vymáhání práv duševního vlastnictví bylo v průběhu roku 2019 provedeno celkem 2 692, z nichž 594 kontrol bylo ukončeno s pozitivním zjištěním. Došlo k mírnému navýšení efektivity kontrol oproti roku 2018 na 22,1 %.

Kontrola evidence tržeb – celní správa

V oblasti evidence tržeb celní správa provedla celkem 8 805 kontrol, v rámci nichž zjistila 1 793 případů podezření z porušení zákona, přičemž v 1 376 případech bylo pravomocně rozhodnuto o uložení pokut v celkové výši 12,7 mil. Kč. Z toho byla v 699 případech věc vyřešena na místě příkazem v celkové výši 2,2 mil. Kč. Efektivita kontrol dosáhla hodnoty 20,4 %, což je v porovnání s rokem 2018 o 3 % více. V rámci dozorové činnosti bylo ve 4 případech rozhodnuto o uložení opatření k vynucení nápravy formou uzavření provozovny.

Kontrola hazardu – celní správa

V roce 2019 bylo provedeno celkem 1 347 kontrol v oblasti hazardních her, přičemž v 862 případech došlo k podezření z porušení zákona. Efektivita kontrol hazardu oproti roku 2018 mírně vzrostla na 64,0 %. V rámci správního řízení byly v průběhu roku 2019 uloženy pokuty v celkové výši 7,2 mil. Kč.

Nefiskální kontroly při správě spotřebních daní

Ke značnému omezení možnosti nelegálního nakládání s vybranými výrobky významně přispívají kontroly při správě spotřebních daní. Tyto kontrolní úkony mají také důležitý preventivní účinek. V roce 2019 bylo celkem provedeno 21 217 kontrol, z čehož bylo 714 ukončeno s rozdílem.

Cenová kontrola

V oblasti cenové kontroly bylo v roce 2019 realizováno finanční správou celkem 187 kontrol. Z těchto kontrol jich bylo nejvíce provedeno v oblasti zdravotnictví (87), pohřebnictví (42) a vodárenství (38). V rámci řízení o přestupku bylo na základě kontrolních zjištění pravomocně uloženo 74 pokut v celkové výši přes 17 mil. Kč. Porušení cenových předpisů bylo zjištěno u přibližně 40 % provedených kontrolních akcí. Vysoký nárůst úhrnné výše uložených pokut oproti roku 2018 (2 mil. Kč) byl způsoben uložením dvou vysokých pokut v oblasti vodárenství.

Kontrola evidence tržeb – finanční správa

Finanční správou bylo v roce 2019 provedeno celkem 59 087 kontrol. Tento údaj zahrnuje kontroly, při kterých bylo prověřováno plnění povinností podle zákona o evidenci tržeb, jednalo se o 53 452 kontrol a zároveň i kontroly, při kterých nebylo možné provést prověřování povinností, například z důvodu uzavření provozovny v době provádění kontrolní činnosti. Jednalo se celkem o 5 635 kontrol. Oproti roku 2018 došlo k celkovému poklesu počtu kontrol o 4 483 (7,1 %). Pokles kontrol byl vyvolán zejména změnou v alokaci pracovních sil na základě obecného požadavku na snižování počtu systemizovaných míst ve finanční správě a na základě dalších organizačních opatření. Celkově bylo zjištěno pochybení v 26 185 případech (49 %), za které bylo pravomocně uloženo celkem 4 702 pokut v celkové předepsané výši 54,5 mil. Kč.

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně

Ve sledovaném období bylo celkem provedeno 3 221 kontrol a místních šetření u 6 920 dotovaných akcí a projektů v částce 26 211,8 mil. Kč. Na základě provedených kontrolních činností došlo k vyměření odvodů ve výši 980,1 mil. Kč a penále ve výši 938,5 mil. Kč.

Lze sledovat mírný pokles všech kvantitativních ukazatelů oproti minulému roku, například snížení vyměřených odvodů o 1 839,9 mil. Kč (65,2 %) či penále o 2 227,4 mil. Kč (70,4 %). Tento trend odpovídá stálému tlaku na důkladnost, přesnost a kvalitnější odůvodňování kontrolních závěrů a správních úvah správce daně, která je stále častěji vystavována kontrole odvolacího orgánu a ve druhé řadě i soudu. Klesající tendenci nemálo přispívá i fakt, že podmínky, za kterých jsou dotace poskytovány, jsou komplexnější, oborově specializovanější a celkově vyžadují kvalifikovanější přístup správce daně.

Tabulka č. 13: Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně

k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Celkem kontrol a místních šetření		5 184	4 213	3 885	3 584	3 221
Celkem daňových řízení bez kontroly		711	1 189	935	718	557
Zkontrolováno	počet dotovaných akcí a projektů	8 892	8 994	7 897	7 388	6 920
	částka v mil. Kč	68 787,3	74 078,0	77 372,0	26 170,2	26 211,8
Vyměřeno	odvody v mil. Kč	2 456,4	1 698,0	3 989,0	2 820,0	980,1
	penále v mil. Kč	3 008,3	906,0	1 259,0	3 165,9	938,5

Součinnost s orgány činnými v trestním řízení

Mezi Finanční správou ČR, Celní správou ČR a Policií ČR nadále pokračuje úzká spolupráce v rámci tzv. Daňové Kobry. Pomocí této metody jsou dosaženy lepší výsledky u všech složek, zejména co se týče výše zachráněných hodnot. Významný fiskální efekt fungování Kobry lze doložit na konkrétních výsledcích, kdy za rok 2019 bylo zajištěno či zabráněno škodě v hodnotě celkem 822 mil. Kč. Od začátku vzniku do konce roku 2019 systém práce Kobry zachránil hodnoty v celkové výši 12 262 mil. Kč.

V roce 2019 **finanční správa** přistoupila k diverzifikaci vykazování trestných činů o dvě nové samostatné kategorie, a to prohlášení o majetku dle § 227 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „trestní zákoník“) a neodvedení daně dle § 241 trestního zákoníku. K tomuto kroku bylo přistoupeno z důvodu zpřesnění a detailnějšího vykazování sledovaných údajů. Z toho důvodu nelze navázat na strukturu doposud vykazovaných údajů, tj. za rok 2018 a předchozí.

Tabulka č. 14: Podněty předané finanční správou orgánům činným v trestním řízení

k 31. 12. příslušného roku

Ve věci	Počet předaných případů					Částka v mil. Kč				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Zkrácení daně (§ 240)	1 512	1 376	1 968	2 088	1 159	10 603	7 358	7 615	6 610	4 893
Neodvedení daně (§ 241)					392					146
Prohlášení o majetku (§ 227) ¹⁾					317					
Jiného (§ 254) ²⁾	187	283	570	445	122	103	436	279	165	
CELKEM	1 699	1 659	2 538	2 533	1 990	10 706	7 794	7 894	6 775	5 039

Uvedené § dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁾ § 227 - Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku.

²⁾ § 254 – Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění.

V roce 2019 **finanční správa** podala trestní oznámení na 1 990 trestných činů. Z daného počtu trestných činů se jedná o 1 159 oznámení na trestné činy zkrácení daně, 392 oznámení týkajících se neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby, 317 oznámení na porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku a 122 podání týkajících se agregace trestných činů zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění a jiných trestných činů. Celkové údaje poukazují na pokles podaných trestních oznámení i pokles způsobené škody v roce 2019 oproti roku 2018, a to o 543 předaných případů v částce 1 736 mil. Kč (25,6 %).

Tabulka č. 15: Výsledky činnosti pověřených celních orgánů v trestním řízení

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016		2017		2018		2019	
		celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS
Předané podněty	725	784	29	1 004	54	993	51	1 275	47
Založeno trestních spisů	820	872	18	1 082	54	1 115	44	1 289	39
Podezření ze spáchání trestného činu	851	906	18	1 098	54	1 117	44	1 292	39
z toho: trestného činu zkrácení daně	138	102	18	118	50	102	43	119	39
částka (v mil. Kč)	673	636	169	2 402,8	2 003	1 092	541,8	554,0	540,3
Předáno do vyšetřování	260	283	0	270	6	218	19	168	11
Realizováno ve zkráceném řízení	42	40	0	32	0	31	0	51	0
Odevzdáno a odloženo	439	502	1	764	6	474	6	740	8

V roce 2019 bylo **celní správnou** zahájeno 1 289 úkonů trestního řízení pro podezření z 1 292 trestných činů, což znamená meziroční nárůst založených trestních spisů o 174 (15,6 %). Policii ČR bylo dle § 162 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, předáno do vyšetřování celkem 168 trestních spisů. Státnímu zástupci bylo v rámci zkráceného řízení podle § 179c trestního řádu předáno celkem 51 trestních spisů. Ve smyslu ustanovení § 159a odst. 1 až 5 trestního řádu bylo odevzdáno nebo odloženo celkem 740 trestních spisů. V ostatních případech byly trestní spisy předány pro věcnou nepříslušnost jinému policejnímu orgánu, sloučeny ke společnému řízení, předány do ciziny nebo jsou nadále v prověřování.

7. Daňové a celní nedoplatky

Za nedoplatek je považována částka daně, která není uhrazena a již uplynul den její splatnosti. Součástí vykazovaných nedoplateků je také příslušenství daně. Jedním z velmi sledovaných ukazatelů je vývoj daňových a celních nedoplateků. Pro vykazování se využívá kumulovaná výše daňových nedoplateků, která odráží jejich celkový stav za všechna předcházející období.

Tabulka č. 16: Daňové a celní nedoplatky

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

		2015	2016 ²⁾	2017	2018	2019
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	75 566,1	37 318,2	33 202,0	27 498,9	22 094,4
	celní správa	1 186,0	1 055,7	980,5	643,7	616,1
	celkem	76 752,1	38 373,9	34 182,5	28 142,6	22 710,5
Daně spotřební a energetické	finanční správa	467,6	18,7	11,5	4,3	4,0
	celní správa	8 594,5	9 915,7	9 732,6	9 385,7	9 964,7
	celkem	9 062,1	9 934,3	9 744,1	9 390,0	9 968,7
Clo	celní správa	421,0	218,4	255,6	147,5	132,9
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	13 344,5	7 759,1	8 126,6	6 186,1	6 262,7
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	10 662,8	5 860,6	4 531,2	4 007,3	3 717,8
v tom: podávajících daňová tvrzení		8 234,2	4 548,3	3 505,7	3 111,2	2 898,2
ze závislé činnosti		2 428,6	1 312,3	1 025,5	896,2	819,6
Daň z příjmů - zvláštní sazba	finanční správa	319,4	191,9	272,1	336,8	167,2
Daň dědická	finanční správa	7,7	6,1	5,3	4,9	4,5
Daň darovací	finanční správa	60,0	34,1	22,3	12,4	9,9
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	1 817,7	1 101,1	722,2	526,5	402,3
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	856,6	615,8	509,7	448,3	414,1
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	253,3	310,0	385,9	409,5	372,0
Daň silniční	finanční správa	1 323,9	738,7	530,3	430,9	379,2
Odvod z elektřiny ze slun. záření	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	26,3	32,3	2,8	2,1	1,7
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	finanční správa	93,1	92,6	18,7	0,2	0,0
Daň z hazardních her ³⁾	finanční správa			1,0	20,5	138,8
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	3 058,4	1 780,2	1 981,3	1 731,2	1 431,6
	celní správa	3 921,0	3 931,1	2 209,8	3 862,4	4 354,7
	celkem	6 979,4	5 711,3	4 191,1	5 593,6	5 786,3
z toho: dělená správa	celní správa	3 543,0	3 665,5	2 010,4	3 668,4	4 189,5
CELKEM		121 979,9	70 980,4	63 501,1	55 659,2	50 468,5
v tom: finanční správa		107 857,4	55 859,5	50 322,6	41 619,9	35 400,1
celní správa		14 122,5	15 120,9	13 178,5	14 039,3	15 068,3

¹⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

²⁾ Za rok 2016 jsou vyřazeny u SPD nedobytné pohledávky a nedoplatky spoludlužníků, včetně nedoplatků z dovozu.

³⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

Trend snižování nedoplatků pokračoval ve většině případů i v roce 2019. K 31. prosinci 2019 dosáhla celková hodnota daňových a celních nedoplatků hodnoty 50 468,5 mil. Kč. V porovnání s rokem 2018, kdy hodnota nedoplatků byla 55 659,2 mil. Kč, došlo k meziročnímu poklesu o 5 190,7 mil. Kč, představující snížení o 9,3 %.

Finanční správa evidovala nedoplatky v celkové výši 35 400,1 mil. Kč, což znamenalo pokles oproti předcházejícímu roku o 6 219,8 mil. Kč (14,9 %). Stejně jako v předchozích letech došlo k nejvýznamnějšímu snížení u nedoplatků na DPH o 5 404,5 mil. Kč (19,7 %), dále u daně z příjmů fyzických osob o 289,5 mil. Kč (7,2 %). Naopak nedoplatky u daně z příjmů právnických osob se oproti roku 2018 nepatrně navýšily o 76,6 mil. Kč (1,2 %).

Celní správou byly nejvyšší nedoplatky za rok 2019 evidovány na spotřebních a energetických daních ve výši 9 964,7 mil. Kč, které nepatrně meziročně stouply o 579 mil. Kč (6,2 %). Na účtech dělené správy (včetně biopaliv a společných účtů SPD a dělené správy) byly celní správou od počátku roku 2006 do konce 2019 evidovány nedoplatky v částce 4 189,5 mil. Kč. Na výši nedoplatků mají velký podíl nedoplatky z pokut ve správním a v příkazním řízení.

Tabulka č. 17: Daňové a celní nedoplatky odepsané nebo zaniklé dle důvodu

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

		2015	2016	2017	2018	2019
Nedobytnost	finanční správa	15 525,5	47 191,0	883,0	10 549,2	-10 891,8
	celní správa ¹⁾	18,3	1 597,0	1 660,0	315,1	799,6
Prekluze	finanční správa	19 286,6	56 236,0	33 578,7	22 881,6	39 192,1
	celní správa	1 330,0	2 469,0	3 146,0	1 565,0	441,3
Zánik	finanční správa	879,4	583,5	738,6	325,3	934,3
	celní správa	0,0	0,0	-1,1	-1,1	-592,1
Odpis a obnovení	finanční správa	1 967,8	-5 848,7	1 666,5	4 655,2	2 579,7
	celní správa	0,0	0,5	0,1	0,1	0,0

V případě, že hodnota odepsaných nedoplatků dle příslušného důvodu byla ve sledovaných letech "záporná", došlo k tomu, že hodnota "obnovených/aktivovaných nedoplatků" byla v uvedeném roce vyšší jak hodnota "nedoplatků odepsaných".

¹⁾ Nedoplatky SPD a ekologických daní včetně dovozu v rámci celního řízení.

Odpis nedoplatku pro nedobytnost nemá vliv na práva a povinnosti daňového subjektu. Potenciálně nedobytné nedoplatky nemají fiskální efekt, odpisy tedy slouží především pro účely reálného zjištění aktiv příjmové stránky veřejných rozpočtů. Ve statistických výstupech k odepsaným a opětovně oživeným nedobytným nedoplatkům se objemově projevují také úkony učiněné z důvodu potřeby realizace částečného odpisu nedobytných nedoplatků či za účelem změny stavu z nedobytných nedoplatků do stavu prekluze či zániku.

Za období roku 2019 evidovala **finanční správa** saldo objemu nedoplatků odepsaných z důvodu nedobytnosti dle § 158 DŘ a objemu opětovně aktivovaných odepsaných nedobytných nedoplatků ve výši -10 891,8 mil. Kč. K výraznému navýšení o 16 310,5 mil. Kč (71,3 %) došlo u odpisu prekludovaných nedoplatků dle § 160 daňového řádu. U těchto nedoplatků již uplynula maximální zákonná lhůta pro placení daně, aniž bylo možné doplatek vymoci. K zániku, odpisu a popření daňových pohledávek dle § 63 zákona č. 328/1991, o konkurzu a vyrovnání, dle § 311 a § 356 insolvenčního zákona a dle § 243 a § 264 daňového řádu došlo ve sledovaném období v celkovém objemu 934,3 mil. Kč. Meziročně se tato hodnota navýšila o 609 mil. Kč (187,2 %). Meziroční zvýšení objemu nedoplatků, odepsaných z uvedených důvodů, koresponduje, obdobně jako u nedoplatků prekludovaných, s nárůstem opětovně aktivovaných nedoplatků, dosud odepsaných pro nedobytnost. U salda objemu daňových nedoplatků odepsaných z důvodu zániku právnické osoby dle § 185 občanského zákoníku a objemu obnovených neuspokojených pohledávek soudem dle § 209 občanského zákoníku došlo ve finanční správě ke snížení hodnoty o 2 075,5 mil. Kč (44,6 %).

U **celní správy** došlo k meziročnímu snížení o 1 123,7 mil. Kč (71,8 %) u daňových a celních nedoplatků v kategorii prekludovaných nedoplatků. Dále byly celní správou odepsané nedoplatky z důvodu nedobytnosti ve výši 799,6 mil. Kč. K největšímu navýšení těchto odpisů došlo u SPD z minerálních olejů o 357,7 mil. Kč a u dělené správy o 245,3 mil. Kč. Zároveň došlo ke snížení u SPD z lihu o 74,6 mil. Kč a u SPD z tabákových výrobků o 10,9 mil. Kč. U nedoplatků z důvodu zániku došlo k navýšení hodnoty o –591 mil. Kč. Odepisování nedoplatků pro nedobytnost probíhá na základě aktuálně vyhodnocovaných poznatků, je proto možné, že se výše odepsaných nedoplatků v rámci jednotlivých let liší.

Tabulka č. 18: Daňové a celní nedoplatky - spotřební a energetické daně

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

		2015	2016 ¹⁾	2017	2018	2019
Daně spotřební a energetické	finanční správa	467,6	18,7	11,5	4,3	4,0
	celní správa	8 594,5	9 915,7	9 732,6	9 385,7	9 964,7
	celkem	9 062,5	9 934,3	9 744,1	9 390,0	9 968,7
v tom: minerální oleje		6 580,2	7 393,9	7 272,9	6 817,5	6 580,8
tabák		556,3	680,2	662,2	634,0	1 197,2
surový tabák			60,7	32,0	36,6	54,3
zahříváné tabákové výrobky ²⁾						0,0
líh		1 433,1	1 762,2	1 741,1	1 858,5	2 110,2
pivo		15,2	2,4	5,0	18,9	3,7
víno		1,6	1,5	1,3	1,8	1,5
elektřina		0,4	0,6	4,8	4,7	5,1
zemní plyn		0,5	4,0	5,3	5,6	7,6
pevná paliva		7,2	10,1	8,0	8,1	4,3

¹⁾ Za rok 2016 jsou vyřazeny u SPD nedobytné pohledávky a nedoplatky spoludlužníků, včetně nedoplatků z dovozu.

²⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahříváných tabákových výrobků.

Nejčastějším důvodem vzniku nedoplatku na spotřebních daních je prohlášení úpadku daňového subjektu dle insolvenčního zákona. Daňovému subjektu je v těchto případech odejmuto ze zákona povolení k provozování daňového skladu a vybrané výrobky se tak nacházejí ve volném daňovém oběhu, což má za následek právě vznik nedoplatku na spotřební dani. Celní správa nemá jinou možnost než přihlásit takový nedoplatek do insolvenčního řízení, které však celní správě neposkytne plnění ve výši skutečného nedoplatku. Ke konci roku 2019 dosahovaly celkové nedoplatky spotřební a energetické daně 9 968,7 mil. Kč, z toho **finanční správou** byly evidovány nedoplatky ve výši 4 mil. Kč a **celní správou** ve výši 9 964,7 mil. Kč. Nejvyšší část ve výši 66 % celkových nedoplatků tvoří nedoplatky SPD z minerálních olejů, ve výši 6 580,8 mil. Kč. Oproti roku 2018 zde bylo zaznamenáno mírné snížení nedoplatků o 236,7 mil. Kč (3,5 %).

Tabulka č. 19: Daňové a celní nedoplatky - počet aktivních subjektů s nedoplatky

k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	103 959	98 798	93 717	90 949	87 170
	celní správa	156	741	445	185	122
	celkem	104 115	99 539	94 162	91 134	87 292
Daně spotřební a energetické	finanční správa	42	16	13	8	6
	celní správa	1 700	1 799	2 176	2 028	1 929
	celkem	1 742	1 815	2 189	2 036	1 935
Clo	celní správa	658	672	487	132	239
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	58 864	61 711	75 257	81 613	82 386
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	111 905	98 352	87 474	92 623	88 122
v tom: podávajících daňová tvrzení		78 847	72 131	65 570	68 716	65 602
ze závislé činnosti		33 058	26 221	21 904	23 907	22 520
Daň z příjmů zvláštní sazba	finanční správa	17 143	13 815	11 752	12 485	12 656
Daň dědická	finanční správa	1 045	719	521	413	304
Daň darovací	finanční správa	1 751	1 213	831	607	452
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	35 158	26 180	18 556	14 102	10 482
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	160 144	159 510	142 268	121 781	104 565
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	11 495	13 648	14 644	14 131	12 569
Daň silniční	finanční správa	41 381	35 145	28 550	26 348	24 749
Odvod za el. ze slun. záření	finanční správa	0	0	0	0	0
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	43	35	9	10	7
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3,4	finanční správa	19	13	4	2	0
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa			15	13	25
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	65 355	62 471	66 965	70 385	67 863
	celní správa	393 702	361 651	358 321	346 845	332 213
	celkem	459 057	424 122	425 286	417 230	400 076
z toho: dělená správa	celní správa	393 160	342 841	329 481	311 989	288 724
CELKEM		1 004 520	936 489	902 005	874 660	825 859
v tom: finanční správa		608 304	571 626	540 576	525 470	491 356
celní správa		396 216	364 863	361 429	349 190	334 503

1) Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

Počet evidovaných daňových subjektů s nedoplatky byl za rok 2019 celkem 825 859. Oproti roku 2018 došlo ke snížení tohoto počtu o 48 801 (5,6 %). Z toho bylo **finanční správou** evidováno celkem 491 356 subjektů. Meziročně došlo k poklesu o 34 114 (6,5 %). K 31. prosinci 2019 bylo **celní správou** evidováno celkem 334 503 subjektů s nedoplatkem. V porovnání s rokem 2018 byl taktéž zaznamenán pokles o 14 687 subjektů (4,2 %).

Tabulka č. 20: Vývoj počtu subjektů s nedoplatky na spotřebních daních

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Daně spotřební a energetické	1 700	1 799	2 176	2 028	1 929
v tom: minerální oleje	277	270	378	352	333
tabák	699	708	913	917	892
surový tabák		1	5	9	12
zahříváné tabákové výrobky ¹⁾					0
líh	576	655	588	533	475
pivo	34	44	52	42	44
víno	46	45	90	86	85
elektřina	28	39	88	45	42
zemní plyn	19	21	35	22	24
pevná paliva	21	16	27	22	22

¹⁾ S účinností od 1. 4. 2019 byla zavedena spotřební daň ze zahříváných tabákových výrobků.

S nedoplatkem na spotřebních daních bylo **celní správou** evidováno celkem 1 929 subjektů. V porovnání s rokem 2019, kdy bylo evidováno celkem 2 028, došlo k nepatrnému poklesu o 99 subjektů (4,9 %). Stejně jako v předchozích letech se na celkovém počtu subjektů s nedoplatky na spotřebních daních podílí subjekty s nedoplatky na dani z tabákových výrobků, a to v počtu 904 subjektů. Na druhém místě jsou nedoplatky na dani z lihu v počtu 475 subjektů.

8. Zajištění a vymáhání nedoplatků

Pro zajištění nedoplatků využívá finanční i celní správa zákonem povolené zajišťovací instrumenty. Následující tabulka obsahuje ve své první části informace o zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň zajišťovacím příkazem **finanční správy**. Daňové subjekty na základě obdržených zajišťovacích příkazů skládají jistotu na depozitní účet správce daně. V druhé části tabulky jsou uvedeny informace o zřízení zástavního práva, které správce daně vydává k zajištění nedoplatků na daních a na příslušenství daní.

Tabulka č. 21: Zajištění daní a zástavní právo – finanční správa

k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Zajištění	počet rozhodnutí	1 605	1 561	1 420	1 174	765
	částka v mil. Kč	3 633,4	3 329,0	1 594,0	1 472,5	558,8
Zástavní právo	počet rozhodnutí	10 929	9 786	15 353	11 394	10 796
	částka v mil. Kč	22 605,6	37 354,3	15 087,6	9 028,0	6 708,3

Od roku 2015 pro vykazování údajů k zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň podle § 167 až 169 DR a § 103 zákona o DPH použita nová metodika.

Zajišťovací příkaz je instrumentem českého právního řádu již od roku 1993. Od roku 2015 má vydávání zajišťovacích příkazů klesající tendenci. V roce 2019 bylo vydáno celkem 765 zajišťovacích příkazů. Meziroční pokles oproti roku 2018 o 409 vydaných rozhodnutí

(34,8 %) s sebou nese také nižší souhrnnou zajištěnou částku, a to o 913,7 mil. Kč (62,1 %). Objem úhrad ze zajištění přesto meziročně mírně vzrostl, a to o 6,3 mil. Kč (1,3 %).

Údaje za rok 2019 u institutu zajištění daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní zástavním právem vykazují meziroční pokles jak v počtu vydaných rozhodnutí o 598 (5,2 %), tak i pokles celkové zajištěné částky o 2 319,7 mil. Kč (25,7 %). Jelikož nedoplatky největších dlužníků jsou často zástavním právem zajištěny, předmětný institut byl využíván zejména pro doplnění zajištění nově vzniklých nedoplatků těchto dlužníků. Dále byl použit pro zajištění nových, avšak méně objemově výrazných daňových nedoplatků.

Celní správa k zajištění celního dluhu na úhradu cla, daně a poplatků vybíraných celními orgány při dovozu využívá instrumentu poskytnutí jistoty, která se skládá v hotovosti nebo na účet celního úřadu, ručením nebo zřízením zástavního práva. Výši zajištění celního dluhu ovlivňují dva faktory – změna sazeb cla spolu s implementací nové legislativy a Celní kodex Unie.

Tabulka č. 22: Zajištění celního dluhu (bez biopaliv) – celní správa

kumulativně k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Zajištění celního dluhu	počet rozhodnutí	641 392	743 545	828 928	898 248	1 423 484
	částka v mil. Kč	13 206,5	18 318,1	26 484,1	43 795,4	57 109,6

Tabulka č. 22 uvádí počet prohlášení vydaných celní správou, u kterých byla podmínkou propuštění deklarovaného zboží do navrhovaného celního režimu poskytnutí celní jistoty, a to dlužníkem nebo potenciálním dlužníkem. V roce 2019 bylo vydáno celkem 1 423 484 rozhodnutí v souhrnné výši zajištěné částky 57 109,6 mil. Kč (tedy cla a případně dalších poplatků, nejčastěji DPH při dovozu zboží). Hodnota se oproti předešlému roku zvýšila, a to o 13 314,2 mil. Kč (30,4 %).

Tabulka č. 23: Zajištění spotřebních a energetických daní – celní správa

kumulativně k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Zajištění spotřebních a energetických daní	počet rozhodnutí	176 875	156 268	157 787	161 389	158 218
	částka v mil. Kč	259 705,9	264 632,7	276 568,5	230 538,8	239 761,5

Celní správa dále k eliminaci možného nelegálního nakládání s vybranými výrobky uvedenými do režimu podmíněného osvobození od daně a tím i omezení možnosti vzniku daňových nedoplatků využívá zajištění daně buďto formou umístění vybraných výrobků do daňových skladů nebo jsou tyto výrobky dopravovány v určitém režimu. V roce 2019 bylo celní správou vydáno 158 218 rozhodnutí o zajištění daně, doprav a kaucí pro osoby, které mají zákonnou povinnost značit líh, distributory lihu a také pro distributory pohonných hmot. Na základě vydaných rozhodnutí celková částka, zahrnující veškeré zajištění daně a doprav (včetně uvolněného zajištění), zajištění hodnoty tabákových nálepek, veškeré složené kauce pro osoby mající povinnost značit líh, distributory lihu a distributory pohonných hmot, činila 239 761,5 mil. Kč. Meziročně došlo ke zvýšení zajištěné částky, a to o 9 222,7 mil. Kč (4 %).

Vymáhání daňových a celních nedoplatků

Tabulka č. 24 znázorňuje celkový počet případů a souhrnnou vymáhanou částku k vymáhaným nedoplatkům a počet případů a souhrnnou částku vymožených (případně částečně vymožených) nedoplatků. Případem u vymáhaných nedoplatků se rozumí počet pohledávek. U vymožených nedoplatků se jedná, podle způsobu vymáhání, o počet exekučních příkazů, přihlášek do výkonu rozhodnutí soudem, pohledávek předaných k vymáhání soudním exekutorům, pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení nebo pohledávek přihlášených do veřejné dražby.

Tabulka č. 24: Daňové nedoplatky vymáhané a vymožené

k 31. 12. příslušného roku

			2015	2016	2017	2018	2019
Nedoplatky vymáhané	počet případů	finanční správa	3 843 341	2 913 200	2 533 894	2 338 316	2 261 475
		celní správa	330 330	301 263	531 590	634 054	656 685
	částka v mil. Kč	finanční správa	91 397,9	44 077,7	37 290,0	30 912,3	25 767,7
		celní správa	5 849,3	9 433,6	13 748,8	17 203,4	18 083,1
Nedoplatky vymožené	počet případů	finanční správa	753 804	773 843	804 636	746 609	669 118
		celní správa	47 622	54 324	139 063	246 744	327 104
	částka v mil. Kč	finanční správa	11 864,9	13 320,4	13 583,1	12 896,4	14 223,3
		celní správa	787,1	1 504,0	649,5	964,6	1 174,8

Daňové nedoplatky vymáhané a vymožené od roku 2015 neobsahují údaje o částkách a počtech případů zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň podle § 167 až 169 DŘ a § 103 zákona o DPH a zajišťovacích a uhrazovacích exekucích.

V rámci **finanční správy** byly ke dni 31. prosince 2019 předány k vymáhání nedoplatky v celkové hodnotě 25 767,7 mil. Kč, což znamená, že jejich objem meziročně poklesl o 5 144,6 mil. Kč (16,6 %). V průběhu roku 2019 bylo všemi dostupnými způsoby vybráno a vymoženo o 1 326,9 mil. Kč (10,3 %) více než v roce 2018. Objem vybraných a vymožených prostředků tak vzrostl na 14 233,3 mil. Kč. Úspěšnost vymáhání nedoplatků stoupla na 55,2 %. Objem daňových nedoplatků vymožených prostřednictvím vymáhacích úkonů za období roku 2019 činil 5 087 mil. Kč (35,8 % z celkové částky vybraných a vymožených nedoplatků). Ještě před provedením vymáhacích úkonů, tzn. před zahájením vymáhání dle daňového řádu, byla v průběhu roku 2019 vybrána částka ve výši 8 392 mil. Kč (59,0 %). Po zahájení vymáhacích úkonů byly uhrazeny daňové nedoplatky v celkové výši 744 mil. Kč (5,2 %). Vymáhacím útvarům při zefektivnění práce s nedoplatky velmi pomáhají zaváděná opatření v rámci finanční správy.

Celní správa využívá při vymáhání nedoplatků z dovozu zboží všechny možnosti k vymáhání, kterými jsou uplatňování celního dluhu na ručiteli, zjišťování bankovních účtů dlužníků, zjišťování majetku dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu (nemovitý majetek), zjišťování údajů v evidenci motorových vozidel (movitý majetek), v Centrálním depozitáři cenných papírů a. s., uplatňuje zástavní právo a spolupracuje s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka. V průběhu roku 2019 spustila celní správa možnost placení nedoplatků také platebními kartami. Nejvíce nedoplatků je vymoženo z exekucí na peněžní prostředky. Dále se zvyšuje podíl exekučních příkazů na movitý a nemovitý majetek dlužníka. Část nedoplatků je uplatněna v rámci konkurzního řízení a insolvenčního řízení. Celkově meziročně došlo k nárůstu evidovaných vymáhaných nedoplatků o 292 631 případů, což činilo nárůst o 879,7 mil. Kč (5,1 %). Také v rámci

vymožených částek dosáhla celní správa nárůstu na částku 1 174,8 mil. Kč. V meziročním srovnání to je zvýšení fiskálního přínosu pro stát o 210,2 mil. Kč (21,8 %).

9. Daňové a celní úlevy

Správce daně či cla je v souladu s příslušnými ustanoveními daňového řádu oprávněn poskytnout na základě žádosti daňového subjektu nebo z moci úřední úlevu. Tato úleva má povahu posečkání daně, povolení splátek, prominutí daně či jeho příslušenství.

Posečkání daně a povolení splátek

Jedná se o tradiční instrument umožňující úhradu daně a příslušenství stanovením náhradní lhůty splatnosti neboli posečkání daně nebo povolení rozložení daňové povinnosti do splátek. Pro posečkání daně jsou zejména zohledňovány sociální a hospodářské aspekty, přičemž rozhodující je vždy správní uvážení v každém individuálním případě. Podmínkou vyhovění žádosti o posečkání je, že by neprodlená úhrada daně byla spojena pro daňový subjekt s vážnou újmou, nebo že by nebylo možné vybrat od daňového subjektu celý nedoplatek najednou z jiných důvodů, přičemž správce daně není ve svém rozhodování o žádosti o posečkání vázán návrhem daňového subjektu. V případě, že by daňový subjekt neplnil řádně a včas dohodnuté podmínky, správce daně či cla může rozhodnutí o úlevě zrušit a pak následuje vymáhání dluhu. Dodržování stanovených podmínek je správcem důsledně kontrolováno.

Tabulka č. 25: Daňové úlevy – posečkaná daň

k 31. 12. 2019 v mil. Kč

		Výše povoleného posečkání/splátek	Výše neuhrazeného posečkání/splátek
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	1 639,7	909,6
	celní správa	0,0	0,0
	celkem	1 639,7	909,6
Daně spotřební a energetické	finanční správa	0,0	0,0
	celní správa	20,6	15,9
	celkem	20,6	15,9
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	378,7	115,3
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	253,8	176,5
v tom: podávajících daňová tvrzení ze závislé činnosti		261,7	170,8
		-7,9	5,7
Daň z příjmů – zvláštní sazba	finanční správa	-1,1	0,1
Daň dědická	finanční správa	0,1	0,0
Daň darovací	finanční správa	15,6	13,3
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	2,7	2,6
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	5,7	2,0
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	117,1	52,8
Daň silniční	finanční správa	34,7	17,7
Odvod z loterií § 41b odst. 1	finanční správa	0,0	0,0
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	finanční správa	0,0	0,0
Daň z hazardních her ¹⁾	finanční správa	0,0	0,0
Odvod za el. ze slun. záření	finanční správa	0,0	0,0

k 31. 12. 2019 v mil. Kč

		Výše povoleného posečkání/splátek	Výše neuhrazeného posečkání/splátek
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	3 998,3	1 833,0
	celní správa	36,0	30,9
	celkem	4 034,3	1 864,1
z toho: dělená správa		36,0	30,9
CELKEM		6 502,0	3 169,8
v tom: finanční správa		6 445,4	3 123,0
celní správa		56,6	46,8

¹⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

V roce 2019 dosáhla celková výše povoleného posečkání a splátek hodnoty 6 502 mil. Kč. Oproti předchozímu období došlo ke snížení hodnoty o 4 207,7 mil. Kč (39,3 %). Nejvyšší podíl na celkové výši posečkání mají, stejně jako v loňském roce, ostatní daně a poplatky dosahující výše 4 034,3 mil. Kč. V meziročním srovnání tato hodnota klesla o 4 049,6 mil. Kč (50,1 %). Celková výše povoleného posečkání a splátek **finanční správou** dosáhla v roce 2019 hodnoty 6 445,4 mil. Kč. Meziročně tato hodnota doznala snížení o 4 230,9 mil. Kč (39,6 %). Stejně, jako v předcházejícím roce, měly nejvyšší podíl na celkové výši posečkání a splátek ostatní daně a poplatky. V roce 2019 hodnota povoleného posečkání a splátek v oblasti ostatních daní a poplatků byla ve výši 3 998,3 mil. Kč a představovala 62 % z celkové výše povoleného posečkání a splátek finanční správou. **Celní správa** v roce 2019 udělila souhlas s posečkáním a povolením splátek daní v hodnotě 56,6 mil. Kč. V meziročním srovnání je to zvýšení hodnoty o 23,2 mil. Kč (69,5 %). Nejvyšší podíl na celkové výši posečkání a splátek měly, stejně jako u finanční správy, ostatní daně a poplatky, které zahrnují dělenou správu, biopaliva a správní poplatky, nebo dále příslušenství související s dovozem. V roce 2019 dosáhly hodnoty 36 mil. Kč. To znamená 63,6 % na celkové výši povolení k posečkání a splátkám udělených celní správou.

Prominutí daně a příslušenství daně

K prominutí daně dochází v souladu s daňovým řádem zcela výjimečně a to pro dotčenou skupinu daňových subjektů, v případě mimořádných, zejména živelních událostí. Příslušenstvím daní se rozumí úroky, penále, pokuty a náklady řízení. Od 1. ledna 2015 má správce daně v souladu s daňovým řádem umožnit individuální promíjení příslušenství daně.

Tabulka č. 26: Poskytnuté úlevy – posečkání a prominutí

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2015	2016	2017	2018	2019
Posečkání/splátky	23 155,0	16 891,7	9 271,4	10 709,9	6 503,6
v tom: finanční správa	21 861,3	16 183,0	8 210,4	10 676,3	6 445,4
celní správa	1 293,7	708,7	1 061,0	33,6	58,2
Prominuté příslušenství	2 067,0	1 230,0	446,0	554,0	1 022,7
v tom: finanční správa	2 067,0	1 230,0	446,0	554,0	1 022,7
celní správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prominuté daně	2 272,0	888,0	150,0	387,9	492,4
v tom: finanční správa	2 272,0	888,0	150,0	387,9	492,4
celní správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

V roce 2019 došlo ke snížení hodnoty posečkáni splátek o 4 206,3 mil. Kč. Tato hodnota představuje snížení o 39,3 %. Meziročně došlo ke snížení hodnoty posečkáni splátek u **finanční správy**, a to o 4 230,9 mil. Kč (39,6 %). Naopak u **celní správy** došlo k nárůstu povolení posečkáni splátek o 24,6 mil. Kč (73,2 %).

Povolení k prominutí příslušenství a prominutí daní došlo v roce 2019, stejně jako v předchozích letech, jen u **finanční správy**. U prominutí příslušenství daně došlo k růstu prominuté částky o 468,7 mil. Kč (tj. meziroční růst o 84,6 %) a zvýšení prominuté částky příslušenství na hodnotu 1 022,7 mil. Kč, přičemž penále k odvodům za porušení rozpočtové kázně dosáhla 811 mil. Kč a představovala 79,3 % z celkové hodnoty prominutého příslušenství za rok 2019. U prominutí daně byla částka prominutí zvýšená o 104,5 mil. Kč (tj. meziroční růst o 26,9 %) a došlo také ke zvýšení prominuté částky daně na hodnotu 492,4 mil. Kč, na které se nejvíce podílely odvody za porušení rozpočtové kázně částkou 480,4 mil. Kč a představovaly 97,6 % z celkové hodnoty prominuté daně za rok 2019.

10. Opravné prostředky

V rámci daňového řízení mají daňové subjekty možnost využít za stanovených podmínek řádného či mimořádného opravného prostředku proti rozhodnutí správce daně. Mezi řádné jsou zařazeny odvolání a rozklad, mezi mimořádné potom návrh na obnovu řízení. V případě, že správce daně po předběžném posouzení dospěje k názoru, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem, může využít dozorčího prostředku, kterým je nařízení obnovy řízení a nařízení přezkoumání rozhodnutí.

V roce 2019 došlo u vykazování údajů o opravných prostředcích ke změně metodiky vykazování, kdy se doposud vykazovaly pouze souhrnné hodnoty za finanční úřady. Byla zavedena nová statistická evidence na Odvolacím finančním ředitelství. Nově byla aktualizována tabulka č. 27 Řádné opravné prostředky podle druhu příjmu – finanční správa, kde jsou uváděny počty vedených řízení a způsob vyřízení současně za Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady. Zdrojem původní tabulky byly pouze statistické přehledy finančních úřadů.

Tabulka č. 27: Řádné opravné prostředky podle druhu příjmu - finanční správa

k 31. 12. 2019

Druh příjmu	Počet vedených řízení a způsob vyřízení									
	počet odvolání		Finanční úřady			Odvolací finanční ředitelství				z toho k 31. 12. 2019 nevyřízených
	podaných v předch. období a k 1. 1. 2019 nevyřízených	podaných ve sledovaném období	vyhověno	zastaveno	zamítnuto	vyhověno sporné částce	vyhověno ve prospěch DS a rozdílně od sporné částky ⁽¹⁾	rozhodnuto v neprospěch DS na spornou částku ⁽²⁾	zamítnuto	
Daň z přidané hodnoty	6 118	4 583	729	333	237	588	389	31	3 291	5 103
Daň z příjmů právnických osob	983	610	103	54	12	33	101	18	197	1 075
Daň z příjmů fyzických osob - daňová tvrzení	782	392	91	35	17	40	67	19	145	760
Daň z příjmů fyzických osob - závislá činnost	133	83	24	5	3	4	5	1	21	153
Daň z příjmů - zvláštní sazba	42	48	19	1	1	0	0	0	1	68
Daň z nemovitých věcí	210	186	52	31	9	0	17	16	47	224

Druh příjmu	Počet vedených řízení a způsob vyřízení									z toho k 31. 12. 2019 nevyřízených
	počet odvolání		Finanční úřady			Odvolací finanční ředitelství				
	podaných v předch. období a k 1. 1. 2019 nevyřízených	podaných ve sledovaném období	vyhověno	zastaveno	zamítnuto	vyhověno sporné částce	vyhověno ve prospěch DS a rozdílně od sporné částky ¹⁾	rozhodnuto v neprospěch DS na spornou částku ²⁾	zamítnuto	
Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí	803	4	1	0	0	0	0	0	0	806
Daň z nabytí nemovitých věcí	249	179	51	25	5	3	27	11	117	189
Daň silniční	32	42	10	12	0	1	1	1	9	40
Daň z hazardních her ³⁾	0	7	0	0	0	6	1	0	0	0
Ostatní ⁴⁾	-	-	-	-	-	50	67	10	350	-
CELKEM	9 352	6 134	1 080	496	284	725	675	107	4 178	8 418

¹⁾ Vyhověno ve prospěch DS a rozdílně od sporné částky: počet rozhodnutí, u kterých došlo k částečnému vyhovění nebo vyhovění nad rámec sporné částky.

²⁾ Rozhodnuto v neprospěch DS na spornou částku: počet řízení, u kterých došlo v rámci odvolacího řízení ke změně původně vyměřené částky v neprospěch daňového subjektu.

³⁾ Od 1. 1. 2017 byl odvod z loterií a jiných podobných her nahrazen daní z hazardních her, která je rozčleněna na dvě dílčí daně, a to daň z hazardních her vyjma daně z technických her a daň z technických her.

⁴⁾ Ostatní: § 155, § 250 a § 252 daňového řádu, § 41b zákona o loteriích a jiných podobných hrách, § 44 a § 44a zákona o rozpočtových pravidlech.

Z důvodu rozšíření vykazovaných hodnot, neobsahuje popis tabulky meziroční srovnání. **Finanční správa** vedla v roce 2019 celkem 15 486 odvolacích řízení, z toho 9 352 bylo zahájeno ještě v předchozím roce a k 1. lednu 2019 nebylo vyřízeno. Celkem bylo v roce 2019 vyřízeno 7 545 odvolacích řízení proti rozhodnutí správce daně, z toho 1 860 finančními úřady a 5 685 Odvolacím finančním ředitelstvím. Největší počet odvolacích řízení byl zaznamenán u daně z přidané hodnoty, a to 10 701 řízení (69,1 %). Ve sledovaném období nebylo vyřízeno celkem 8 418 řízení (54,4 %).

Tabulka č. 28: Řádné opravné prostředky podle oblasti a výsledku řízení – celní správa

k 31. 12. 2019

Druh příjmu	Počet vedených řízení a způsob vyřízení					
	počet odvolání		vyhověno	zastaveno	zamítnuto	z toho k 31. 12. 2019 nevyřízených
	podaných v předch. období a k 1. 1. 2019 nevyřízených	podaných ve sledovaném období				
Daň z přidané hodnoty	0	0	0	0	0	0
Clo	230	711	249	9	483	200
Spotřební daně	185	1 012	200	5	757	235
Správní trestání	39	330	109	0	159	101
Placení	29	665	85	31	437	141
Ekodaně	20	175	64	0	126	5
Ostatní	31	212	29	2	194	18
CELKEM	534	3 105	736	47	2 156	700

Celní správa vedla v roce 2019 celkem 3 639 odvolacích řízení, z toho 534 bylo zahájeno ještě v předchozím roce a k 1. lednu 2019 nebylo vyřízeno. Celkově došlo oproti roku 2018 k poklesu počtu odvolacích řízení, a to o 1 246 řízení (25,5 %). Rozhodnutí bylo vydáno o 1 412 méně než v předchozím roce. Ke snížení došlo zejména v celní oblasti, což bylo způsobeno menším množstvím tzv. množstevních případů, kdy v rámci jednoho případu je z věcného hlediska vydáváno velké množství rozhodnutí. Počet vyřízených opravných a dozorčích prostředků v roce 2019 tedy odpovídá počtu z roku 2017, čímž se potvrdilo, že nárůst mezi roky 2017 a 2018 byl způsoben větším počtem tzv. množstevních případů vyřízených v roce 2018. Celkem bylo v roce 2019 vyřízeno 2 939 odvolacích řízení proti rozhodnutí správce daně. Z celkového počtu odvolacích řízení bylo poplatníkům vyhověno v 736 případech (25 %), řízení bylo zastaveno ve 47 případech (1,6 %) a zamítnuto bylo řízení ve 2 156 případech (73,4 %). Největší počet odvolacích řízení byl zaznamenán u spotřební daně, a to 1 197 řízení (32,9 %).

11. Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce ve **finanční správě**

Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní

Tato spolupráce je upravována zákonem č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, do něhož byla transponována evropská legislativa, a to směrnice Rady č. 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice Rady č. 77/799/EHS, která byla již několikrát novelizována. Výměna informací probíhá v rámci mezinárodní spolupráce trojí formou: výměna informací na dožádání, poskytování informací z vlastního podnětu (spontánní výměna informací) a automatická (pravidelná) výměna informací. Přičemž finanční správa využívá všech uvedených forem.

Finanční správa obdržela v roce 2019 celkem 423 žádostí o výměnu informací a spontánních výměn a odeslala celkem 250 žádostí o výměnu informací a spontánních výměn. Mezi nejčastěji dožádanými státy byly Německo, Slovensko a Velká Británie. Z nečlenských zemí EU byly např. dožádány Seychely, USA, Britské panenské ostrovy, Lichtenštejnsko, Švýcarsko, Belize a Kajmanské ostrovy. V rámci přímé přeshraniční spolupráce vybraných finančních úřadů ve vztahu

k Německu a Slovensku bylo v roce 2019 zaznamenáno celkem 65 výměn korespondence. V souvislosti s rozšířenými možnostmi mezinárodní spolupráce podle TIEA a mnohostranné Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech, byla i v roce 2019 prováděna šetření zaměřená na prověřování transakcí vůči daňově preferenčním jurisdikcím.

Finanční správa obdržela zhruba 11 500 záznamů v rámci automatické výměny informací FATCA a přibližně 544 000 záznamů v rámci automatické výměny informací o finančních účtech (GATCA), a to od 87 zúčastněných států. V rámci výměny informací o tzv. rulings obdržela finanční správa ze zahraničí celkem 191 rozhodnutí a odeslala celkem 58 rozhodnutí. Ve vztahu k nadnárodním společnostem, tzv. Zpráva podle zemí (CbCR), obdržela finanční správa oznámení z 29 států.

V roce 2019 byly zahájeny první tzv. společné kontroly v oblasti daní z příjmů, a to s německou daňovou správou. Tyto kontroly umožňují pružnější spolupráci daňových správ ve vybraných případech a urychlení celého procesu kontroly. Ve svém důsledku zajišťují i větší daňovou jistotu poplatníků v mezinárodním měřítku.

Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek

Tabulka č. 29: Mezinárodní pomoc při vymáhání

k 31. 12. příslušného roku

		2015		2016		2017		2018		2019	
		počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)	počet	částka (v mil. Kč)
Tuzemské	k vymáhání	265	933,6	215	949,0	363	471,2	428	536,4	505	790,6
	vymoženo	96	10,1	59	7,4	60	40,0	64	8,8	144	16,0
Zahraniční	k vymáhání	223	393,3	434	5 664,3	346	633,6	319	325,3	440	3 127,3
	vymoženo	83	271,2	124	54,2	53	23,8	42	34,5	36	34,1

Pro vyjádření částek byl použit průměrný kurz devizového trhu ČNB.

V roce 2019 bylo vyřizováno celkem 1 309 nových žádostí, z toho žádostí o vymáhání bylo 945. V porovnání s předchozím rokem došlo k nárůstu absolutního počtu nově vyřizovaných žádostí o 294 žádostí (29 %), u žádostí o vymáhání se jednalo o nárůst o 26,5 %. Tento nárůst byl způsoben větším počtem vyřizovaných žádostí (o vymáhání, informace a doručení), tuzemských i zahraničních, s výjimkou tuzemských žádostí o informace, u kterých došlo k poklesu o 21 %. Bilance počtu tuzemských a zahraničních žádostí je nevyrovnaná, zejména u žádostí o informace byl rozdíl výrazně ve prospěch zahraničních žádostí.

Oproti minulému roku došlo k nárůstu inkasa, které finanční správa obdržela ze zahraničí, a to o 7,2 mil. Kč na 16,0 mil. Kč. K nárůstu přispělo především postupné prosazování tzv. cílených žádostí o vymáhání. Jedná se zejména o efektivnější využívání dostupných údajů o aktivech dlužníků v zahraničí (účty, přeplatky na DPH). Z tuzemska do zahraničí byla v roce 2019 převedena částka 34,1 mil. Kč, jednalo se o téměř shodnou částku jako v roce 2018 (34,5 mil. Kč).

Zdaňování nadnárodních podniků, převodní ceny

V roce 2019 byl vydán Pokyn GFR D-34 Sdělení k uplatňování mezinárodních standardů při zdaňování transakcí mezi sdruženými podniky – převodní ceny, který nahradil metodickou pomůckou pro aplikaci převodních cen v České republice, kterou byl do té doby Pokyn D-332. Tento pokyn vznikl v souvislosti s novelizací směrnice OECD o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. V pokynu jsou detailněji rozpracovány některé situace, které nebyly v předchozím pokynu rozebrány, přesto byly historicky v praxi běžně využívány. Jedná se například o srovnávací analýzu včetně benchmark analýzy, aplikace mezikvartilového rozpětí, důraz na rozlišování mezi právním a ekonomickým vlastníkem nehmotného majetku pro účely nastavování cen mezi spojenými osobami a další.

Vzhledem k rostoucímu zájmu o problematiku stálých provozoven, byl zpracovaný metodický pokyn, který má sloužit jako určité vodítko pro správce daně a daňové subjekty, jež by jim mělo usnadnit orientaci v dané oblasti. Jedná se o stále častěji diskutované téma v rámci OECD, i v rámci jednotlivých států. Uvedený pokyn má za cíl postihnout nejčastěji se vyskytující situace a poskytnout návod na jejich řešení, a to pro případy vzniku a zdanění stálých provozoven daňových nerezidentů na území České republiky. Dále je v pokynu řešena i problematika stanovení základu daně daňového nerezidenta z činností vykonávaných prostřednictvím stálé provozovny na území České republiky a dále i procesní povinnosti daňových nerezidentů, jimž zde stálá provozovna vznikla (jako jsou povinnost registrace, povinnost podání daňového přiznání, povinnosti plátce daně nebo povinnosti oznamovací).

V roce 2019 proběhl navazující vzdělávací projekt pro vybrané pracovníky finanční správy na téma vnitropodnikového financování pro účely kontrol převodních cen mezi spojenými osobami, jejichž předmětem jsou finanční transakce. Tento projekt byl plně financován EU v rámci Programu na podporu strukturálních reforem SRSS (Structural Reform Support Services). Výsledkem tohoto projektu je lepší orientace finanční správy v oblasti oceňování a používání finančních nástrojů v rámci podnikových koncernů (např. cash pooling, dluhové financování, garance, pojištění atd.).

Stejně jako v minulých letech, se finanční správa v průběhu roku 2019 zaměřovala na kontrolu převodních cen obecně, aby zabránila možnému odlivu zisků uskutečňovaných pomocí transakcí mezi spojenými osobami. Pro daňové subjekty je výhodné předcházet daňové kontrole tím, že využijí institut závazného posouzení a požádají předem finanční správu o posouzení způsobu tvorby převodních cen mezi spojenými osobami. V roce 2019 bylo celkem podáno 40 žádostí o závazné posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednávaná mezi spojenými osobami, nebo způsobu určení základu daně stálé provozovny. Dále bylo řešeno 11 případů, kdy si subjekty požádaly o závazné posouzení, které bude posuzováno bilaterálně, tedy oběma dotčenými daňovými správami. V neposlední řadě bylo finanční správou řešeno 32 případů mezinárodních dohodovacích řízení ve vztahu k zamezení dvojímu zdanění, a to v rámci mezinárodních dohodovacích řízení týkajících se úprav zisků plynoucích z řízených transakcí mezi sdruženými podniky nebo ve vztahu k alokaci zisků stálým provozovnám.

Mezinárodní spolupráce při správě DPH

Tato spolupráce je upravována Nařízením Rady (EU) č. 904/2010 o správní spolupráci a boji proti podvodům v oblasti DPH, upřesněném dále Prováděcím nařízením Komise (EU) č. 79/2012 a č. 815/2012 a zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Základním informačním zdrojem je databáze VIIES, která zpřístupňuje všem státům navzájem údaje ze souhrnných hlášení, tj. informace plátců o provedených intrakomunitárních dodáních zboží a informace plátců a identifikovaných osob o poskytnutí služeb s místem plnění v jiném členském

státě, pokud je povinen přiznat daň příjemce služby. Počty subjektů podávajících souhrnná hlášení se každoročně zvyšují, oproti roku 2018 jich přibýlo o 3,8 % plátců a o 12,9 % identifikovaných osob.

Výměna informací probíhá v rámci mezinárodní spolupráce formou výměny informací na základě dožádání a poskytování informací z vlastního podnětu (spontánní výměna informací). V roce 2019 bylo odesláno do EU celkem 2 805 žádostí, z EU bylo přijato celkem 2 605 žádostí. V porovnání s rokem 2018 se v obou směrech jedná o mírný pokles, který by mohl být způsobený lepším zacílením žádostí o informace. Probíhá rovněž přímá přeshraniční výměna informací uzavřená se Slovenskem a Polskem, která umožňuje rychle a efektivně získávat potřebné informace. Na přímé spolupráci se v roce 2019 dohodla Česká republika i s Německem, praktická realizace výměny ale započne až v roce 2020. Přeshraniční spolupráce se Slovenskem je hojně využívána díky neexistenci jazykové bariéry. V roce 2019 bylo realizováno celkem 223 přímých výměn, s fiskálním efektem v řádu nižších stovek milionů Kč.

Finanční správa zajišťuje v souladu se Směrnicí Rady 2008/9/ES vrácení DPH osobám povinným k dani neusazeným v členském státě vrácení, ale v jiném členském státě. Vrácení DPH v odchozím směru probíhá na základě žádostí podaných elektronicky přes stránky daňového portálu. Žádosti, které přicházejí ze zahraničí, zpracovává FÚ pro hlavní město Prahu. Počet žádostí v roce 2019 mírně vzrostl, u příchozích žádostí činil nárůst 4,9 % na 31 072 žádostí, u odchozích žádostí do EU činil nárůst 1,2 % na 31 188 žádostí. Žádosti v obou směrech se nejčastěji týkají sousedních států.

Osoby povinné k dani mohou také využívat zvláštní režim jednoho správního místa (MOSS), který usnadňuje výběr DPH u elektronicky poskytovaných služeb na území EU. V tomto režimu bylo v roce 2019 registrováno 477 subjektů z ČR a 6 subjektů ze zemí mimo EU. Oproti minulému roku došlo k mírnému poklesu registrovaných subjektů, především z důvodu změny pravidel pro určení místa plnění, která umožnila některým menším subjektům danit veškerá svá dodání v ČR. Prostřednictvím tohoto režimu Česká republika odeslala do jiných členských států vybrané DPH v objemu 15 020 601 EUR (nárůst o 83,1 %), a naopak z ostatních zemí EU přijala celkem 56 956 439,8 EUR (nárůst o 35 %).

Finanční správa také spolupracuje v rámci administrativní spolupráce se třetími zeměmi. V roce 2019 bylo realizováno celkem 41 žádostí o informace (v roce 2018 jich bylo pouze 8). Nárůst je dán tím, že správci daně využívají pro daňová řízení institut výslechu svědka a žádají jeho provedení ve třetích zemích.

Mezinárodní spolupráce daňových správ

I v roce 2019 pokračovala Česká republika v práci, jejíž rozsah je stanoven statutem řádného člena v Evropské organizaci daňových správ (IOTA). Na začátku října zorganizovala finanční správa v Praze odborný seminář, který byl zaměřen na problematiku řízení daňového dluhu a zúčastnilo se ho 60 účastníků z 31 členských zemí IOTA. V souvislosti s programem Fiscalis se v roce 2019 finanční správa opět podílela na organizačním zajištění několika různorodých akcí v České republice. Jako každoročně, tak i v roce 2019 proběhlo několik pracovních setkání mezi českou a slovenskou finanční správou, které se uskutečnily v rámci sjednané mezinárodní smlouvy a byly zaměřeny na specifické oblasti činnosti daňové správy.

Mezinárodní spolupráce v celní správě

Mezinárodní dohody

Ve sledovaném období došlo k několika významným mezinárodním událostem, jednalo se například o Smlouvu mezi Českou republikou a Brazílskou federativní republikou o vzájemné správní pomoci v celních otázkách, která byla podepsaná v Praze dne 1. listopadu 2012 a vstoupila

dne 30. ledna 2019, na základě výměny diplomatických nót, v platnost. Dne 6. března 2019 se v Buenos Aires uskutečnil podpis Smlouvy mezi Českou republikou a Argentinskou republikou o vzájemné správní pomoci v celních otázkách (dále jen „Smlouva“). Po jejím podpisu byla předložena Parlamentu ČR k projednání dne 12. června 2019. Senát Parlamentu ČR udělil souhlas k ratifikaci Smlouvy již 30. října 2019. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR Smlouvu dosud neprojednala. Dne 10. října 2019 se Česká republika stala stranou Protokolu o odstranění nezákonného obchodu s tabákovými výrobky k Rámcové úmluvě Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku.

V průběhu roku 2019 pokračovala komunikace o možnosti sjednání nové Smlouvy mezi Českou republikou a Běloruskem v oblasti celnictví. V roce 2019 oznámila běloruská strana, že vzhledem k posunu ve vyjednávání smlouvy s EU, jejíž součástí by měl být i Protokol o vzájemné administrativní spolupráci v celních záležitostech, nebude potřeba sjednávat novou dvoustrannou smlouvu v této oblasti.

Mezinárodní spolupráce celních správ

Program Customs 2020

Podpora a rozvoj činnosti celních správ členských zemí EU s cílem jednotného a účinného provádění celních předpisů, včetně implementace metod odpovídajících novým trendům v celní oblasti je prováděna Programem Customs 2020, který zajišťuje Evropská unie. Realizace cílů a hlavních priorit programu v roce 2019 probíhala zejména prostřednictvím projektových skupin, workshopů a seminářů, pracovních návštěv, monitoringu a expertních týmů. Celní správa se podílí na fungování 3 expertních týmů, jež jsou zvláštním nástrojem programu. Těmito týmy jsou Expertní tým ke sdílení odborných znalostí za účelem řešení složitých případů rozdílného sazebního zařazování zboží 2, Expertní tým na shromažďování a sdílení specifických analytických znalostí ohledně celních laboratoří na úrovni EU 2 a Expertní tým zaměřený na nové přístupy k rozvoji a provozu celních informačních systémů 2. Do činnosti expertních týmů je v současné době zapojeno na 7 zaměstnanců.

Zajišťování organizace mezinárodních akcí

Vedle řady pracovních a studijních návštěv proběhly v průběhu roku 2019 následující mezinárodní akce:

- 6. setkání projektové skupiny k celnímu dluhu a jeho zajištění v rámci Celního kodexu Unie za účasti 20 expertů z členských států EU a EK, ve dnech 3.–4. dubna v Praze,
- setkání projektové skupiny ICARUS, kontaktní skupiny evropských letišť, za účasti 20 zástupců z členských států EU a EK, ve dnech 28.–29. května 2019 v Praze,
- 7. networkingové setkání skupiny národních koordinátorů Programu Customs 2020 za účasti 39 koordinátorů z členských států EU, kandidátských zemí a EK, 12.–14. června 2019 v Praze,
- seminář zástupců celních správ zemí Visegrádské skupiny zaměřený na problematiku detekční techniky, ve dnech 2.–6. září 2019 ve Školicím středisku celní správy Jíloviště,
- CLEP výukový workshop ke kontrolám strategického obchodu se zbožím dvojího užití a dalším materiálem za účasti 25 expertů z členských zemí, ve dnech 14.–17. října 2019 v Praze,
- 3. INTEL4CUSTAF workshop k analýze dat celní povahy pro účely boje proti podvodům za účasti 80 specialistů z členských zemí EU a EK, ve dnech 23.–24. října 2019 v Praze,
- česko-francouzské kolokvium k problematice Brexitu, dne 30. září 2019 ve Školicím středisku celní správy Jíloviště,
- jednání projektového týmu zástupců české a gruzínské celní správy a pokračování v realizaci

projektu „Zvýšení kapacit a efektivity gruzínské kynologické služby“, ve dnech 10.–14. listopadu 2019 na GŘC.

Pod záštitou Evropské celní sportovní asociace se uskutečnil v Teplicích jubilejní 35. ročník tradičního Mistrovství celní správy v bězích na 10 km, celnickou míli a sprint na krátkou vzdálenost. Této akce se zúčastnili i zástupci zahraničních celních správ.

Mezinárodní spolupráce v oblasti boje proti porušování předpisů

Celní správa obdržela v průběhu sledovaného období celkem 181 žádostí zahraničních celních orgánů o vzájemnou administrativní pomoc. Tyto žádosti byly postoupeny příslušným celním orgánům k provedení odpovídajících kontrolních úkonů, případně byly zpracovávány přímo GŘC vyhledáním požadovaných informací v centrálních databázích celní správy. V roce 2019 bylo nejvíce žádostí obdrženo z Ukrajiny, Ruska a Ázerbájdžánu. Do České republiky byly žádosti odeslány celkem z 23 států. Oproti roku 2018 došlo k mírnému poklesu o 5 % v počtu přijatých žádostí o vzájemnou administrativní pomoc. Odesláno bylo celkem 113 žádostí o administrativní pomoc. Tyto žádosti byly směřovány zejména k ověření pravosti faktur, celní hodnoty a existence deklarovaných subjektů. Administrativní spolupráce byla realizována celkem s 20 státy, přičemž nejvíce žádostí bylo odesláno do Číny v návaznosti na opatření proti dovozům podhodnoceného zboží.

Úloha a výsledky celní správy v rámci struktur EU v oblasti celní spolupráce

V rámci mezinárodní spolupráce byly vyřizovány rovněž upozornění na možné porušování celních předpisů, která jsou jednotlivým členským státům EU zasílána OLAF ve formě takzvaných MA zpráv (Mutual Assistance message). V roce 2019 GŘC přijalo od OLAF celkem 67 nových MA zpráv nebo dodatků zpráv již dříve vydaných. Ve vztahu k MA zprávám byla přijata vhodná opatření a předány podněty k zahájení odpovídajících šetření. V souvislosti s přijatými MA zprávami byly prováděny zejména kontroly po propuštění zboží, jejichž účelem bylo doměření dlužných celních poplatků, dále byly zadávány rizikové profily, zpracovávány rizikové analýzy a prováděna další vhodná šetření dle požadavků OLAF.

Mezinárodní spolupráce v oblasti spotřebních daní

V rámci mezinárodní spolupráce v oblasti spotřebních daní jsou poskytovány mimo jiné údaje z národní a evropské databáze SEED - systému pro výměnu dat o evidenčních číslech k SPD daňových subjektů v rámci EU (SEED ID) používaných při obchodování s vybranými výrobky v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně. Tato spolupráce mezi správci daně v České republice a v jiných členských zemích se řídí nařízením Rady EU č. 389/2012 o správní spolupráci v oblasti spotřebních daní. V roce 2019 bylo odesláno celkem 2 655 žádostí a přijato celkem 403 žádostí. Ve srovnání s rokem 2018 se jednalo v obou případech o mírný pokles počtu žádostí.

Mezinárodní projekty

V roce 2019 pokračovala činnost pracovní skupiny se zaměřením na vývoj celoevropského systému EMCS. Do českého jazyka byla přeložena e-learningová aplikace k základnímu modulu systému EMCS, kterou vytvořila Evropské komise. Veřejnosti bude přístupná na webových stránkách celní správy v průběhu roku 2020. Začátkem roku byla zpřístupněna česká jazyková mutace online vyhledávače [SEEDonEuropa](#), který umožňuje v databázi SEED ověřit platnost evidenčních čísel k SPD vydaných v jednotlivých členských státech EU a [Sledování ARC pro mezinárodní dopravu](#), který umožňuje v EMCS ověřit stav dopravy (schváleno, ukončeno, zrušeno, vývoz, atd.) po zadání jedinečného evidenčního čísla dopravy.

12. Informatika

Informatika ve **finanční správě**

Automatizovaný daňový informační systém (dále též „ADIS“)

Daňový informační systém finanční správy je aplikačně technickou podporou finanční správy s celorepublikovou působností, včetně jednotné technické infrastruktury. Sestává z dílčích modulů pro činnost finanční správy. Jeho součástí jsou běžné moduly registrů a správy daní, ale i služby Daňového portálu, elektronická evidence tržeb a mezinárodní výměna informací v oblasti přímých i nepřímých daní.

Na základě změn v oblasti daňových zákonů či jiné legislativy, která správu daní ovlivňuje, dochází každoročně k úpravám tohoto informačního systému. Finanční správa v uplynulém období realizovala úpravy v oblastech příjmových daních, daní z hazardních her, daně z přidané hodnoty a další.

V oblasti **mezinárodní spolupráce při správě daní** byly zahájeny práce a testování projektu automatické výměny informací mezi členskými státy EU – DAC6 (Směrnice EU 2018/822 doplňující Směrnici EU 2011/16/EU ve věci povinného reportování informací o přeshraničních uspořádáních - Mandatory automatic exchange of information in the field of taxation in relation to reportable cross-border Arrangements). První testovací a produkční verze sdílené centrální knihovny členských států EU pro tento typ výměny informací byla spuštěna na konci roku.

V oblasti **Systémových změn** došlo v průběhu roku 2019 k centralizaci hardware, tzv. hardwarové konsolidaci systému ADIS finančních úřadů na společný hardware do Národního datového centra (dále též „NDC“). Po pečlivé přípravě, do které bylo zahrnuto školení obsluhy, testování a ověření instalace aplikačního vybavení ADIS a migrace dat, byl samotný přenos jednotlivých databází z lokalit finančních úřadů na nový hardware realizován za provozu tak, aby byl minimalizován dopad na uživatele z řad veřejnosti i finanční správy. Byla tak zajištěna vysoká dostupnost systému se zaintegrovaným disaster recovery (obnova po havárii), což je zároveň jednou z podmínek pro realizaci projektu MOJE daně.

Ostatní informační systémy

V roce 2019 byl zajištěn vývoj, provoz a technická podpora i u ostatních aplikačních informačních systémů sloužících pro personální účely a spisovou službu, pomocné systémy správců pro kontrolu účetnictví daňových subjektů, oceňování nemovitostí, evidenci dražeb a rovněž i dalších vnitřních specializovaných aplikací pro plánování pracovní nepřítomnosti, cestovní příkazy, interní akty řízení a další. Byl zajištěn vývoj a provoz webových systémů GFŘ včetně internetových a intranetových stránek prostřednictvím redakčního systému spolu s celou řadou webových aplikací. Byla spuštěna webová aplikace elektronických dražeb, která zjednodušuje veřejnosti možnost dražit nemovitě a movitě věci zabavené finanční správou.

Informatika v **celní správě**

Celní a daňové informační systémy

V uplynulém roce byl dokončen projekt cPortál, spolufinancovaný z Evropského sociálního fondu, a jeho napojení na Národní identitní autoritu (NIA). cPortál bude přístupný z Portálu občana a postupně na něm budou uveřejňovány služby pro občany.

Bezpečnost informačního systému celní správy (dále též „ISCS“)

V roce 2019 pokračovalo zavádění doporučených chybějících bezpečnostních opatření vyplývajících z výsledků srovnávací analýzy provedené v roce 2016 k ověření souladu prostředí ISCS s požadavky zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZKB“), a z externích auditů dle normy ISO/IEC 27001 - ISMS a ZKB provedených v roce 2018. Implementace byla zaměřena především na aktualizaci interní bezpečnostní dokumentace, dále analýzy rizik, zvyšování bezpečnostního povědomí zaměstnanců celní správy, kde byl realizován projekt „Zavedení periodického vzdělávání personálu IT včetně bezpečnostních rolí v oblasti kybernetické bezpečnosti“ a dále do oblasti kontinuity činností, bezpečného užívání mobilních zařízení a vzdáleného přístupu.

Celní správa v předchozím roce pokračovala v realizaci úprav stávajícího systému s využitím LogManagementu a dalších dohledových nástrojů. V oblasti aplikační bezpečnosti probíhalo penetrační testování, byla upravena a formalizována pravidla bezpečnostních požadavků ve vztahu k externím dodavatelům.

Technické zajištění informačních systémů

Celní správa se v roce 2019 i nadále věnovala projektu Implementace elektronického trestního řízení, byly nasazeny funkcionality využití elektronické pečeti a časových razítek do testovacího prostředí a migrací produkčního prostředí. V rámci realizace projektu Analýza rizik cestujících v letecké přepravě byl provoz spuštěn v produkčním prostředí.

V oblasti datového skladu došlo zejména k navyšování množství exportů a importů dat v rámci rozšiřování datové výměny mezi celní správou a Generálním finančním ředitelstvím. V oblasti společného systémového rozhraní na CCN síti pokračovala migrace na novou generaci společné komunikační sítě CCN2ng, byla realizována obnova hardwaru s vyšší bezpečností a spolehlivostí. V oblasti Aplikací vznikly nové podsečky aplikační domény Surveillance (Dohledy), nová podsečka DAC6 pod aplikační doménou AEOI. Jednalo se o první aplikaci na GFŘ, která využívá webové služby. Byla zahájena příprava konfigurace pro novou centrální aplikaci One-Stop-Shop.

13. Personalistika

Finanční správa

V roce 2019 začala finanční správa připravovat změny v síti územních pracovišť finančních úřadů, které proběhnou v roce 2020. Jejím cílem bude provést optimalizaci pracovní doby územních pracovišť za účelem efektivnějšího využití zaměstnanců. Tato optimalizace, kdy se na vybraných finančních úřadech bude zavádět režim 2+2, tedy dva pracovníci v rámci dvou úředních dnů, byla navržena pro územní pracoviště, která vykazují nízké zatížení v rámci daňové agendy. V průběhu roku proběhla četná jednání se zastupitelstvími obcí k projednání a pochopení chystané změny.

Za rok 2019, stejně jako za rok 2018, byla data v tabulce č. 30 Struktura zaměstnanců finanční správy podle činností vyplněna daty vytěženými z aplikace OSIRIS. Tato aplikace slouží jako nástroj pro sledování vykonávaných činností na systemizovaných místech v orgánech Finanční správy České republiky a tento číselník činností je kompatibilní také s mezinárodní klasifikací dle ISORA.

Tabulka č. 30: Struktura zaměstnanců finanční správy podle činností

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Zaměstnanci zajišťující daňové činnosti	14 584	14 537	14 736	14 356,3	14 116,3
Registrace a činnosti pro poplatníka	623	613	619	678,0	663,4
Vyměrování a placení daní	5 333	5 392	5 451	6 007,7	5 935,0
Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace	2 943	2 960	3 032	3 256,2	3 185,3
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	889	889	900	1 028,0	1 007,7
Spory a odvolání	158	181	190	171,8	165,9
Další činnosti související s výběrem daní	2 770	2 644	2 669	1 702,0	1 681,1
Podpůrné činnosti související s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	1 868	1 858	1 875	1 512,4	1 477,9
Zaměstnanci zajišťující nedaňové činnosti	679	837	783	1 183,7	1 115,7
Hlavní činnosti (v tom zahrnuta také cenová kontrola, správa dotací, EET)	602	743	695	1 059,0	987,2
Podpůrné činnosti nesouvisející s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	77	94	88	124,7	128,5
CELKEM	15 263	15 374	15 519	15 540,3	15 232,0

Z důvodu přechodu na novou aplikaci OSIRIS došlo od roku 2018 oproti předcházejícím letům k rozdílu u některých ukazatelů, důvodem byla změna započítávání činností u vedoucích oddělení, kdy pro aplikaci OSIRIS je činnost vedoucích oddělení vypočítávána z činností uvedených u podřízených míst a tímto jsou i činnosti vykazované na místech vedoucích oddělení rozpočítány do ostatních definovaných ukazatelů. Ve sledovaných kategoriích je patrný pokles počtu zaměstnanců. Tento pokles oproti roku 2018 je dán snížením o 90 systemizovaných míst a dále vyplývá zejména z neobsazenosti systemizovaných míst ke konci roku 2019. Důvodem větší neobsazenosti systemizovaných míst je příprava na poměrně značné delimitování (zrušení) 496 systemizovaných míst. Účinnost nové organizační struktury byla stanovena k 1. lednu 2020.

Tabulka č. 31: Struktura zaměstnanců finanční správy

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Evidenční stav	15 282	15 405	15 550	15 571	15 267
z toho: ženy	80,1 %	80,5 %	80,7 %	80,7 %	80,7 %
Obměna zaměstnanců					
nově přijatí	8,8 %	9,6 %	10,5 %	8,6%	6,8 %
odchody	7,3 %	8,4 %	9,0 %	7,9 %	8,3 %
Vzdělání					
vysokoškolské	43,2 %	44,4 %	45,7 %	46,7 %	47,5 %
středoškolské	56,7 %	55,4 %	54,2 %	53,2 %	52,4 %
základní	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %

	2015	2016	2017	2018	2019
Věková struktura*					
méně než 25 let	1,7 %	1,5 %	1,4 %	1,1 %	0,8 %
25–34	11,7 %	11,8 %	11,9 %	11,8 %	11,2 %
35–44	27,2 %	26,7 %	26,1 %	24,1 %	22,0 %
45–54	34,8 %	34,8 %	35,3 %	36,2 %	37,0 %
55–64	23,6 %	24,0 %	24,0 %	25,2 %	27,0 %
65 a více	1,0 %	1,2 %	1,3 %	1,6 %	2,0 %
průměr	46,4	46,6	46,8	47,3	47,9
Zaměstnanci v pracovním a služebním poměru*					
méně než 5 let	22,9 %	24,0 %	25,4 %	24,8 %	23,0 %
5–9 let	13,7 %	12,6 %	12,0 %	12,1 %	13,2 %
10–19 let	31,7 %	28,8 %	27,7 %	27,8 %	28,0 %
více než 20 let	31,7 %	34,6 %	34,9 %	35,3 %	35,8 %
Počet systemizovaných míst skutečnost k 31. 12.	15 766	16 120	16 300	16 300	16 210
Průměrný měsíční plat v Kč	28 754	32 418	36 650	38 734	40 931

*Struktura zaměstnanců dle ISORA.

K 31. prosinci 2019 činil evidenční počet zaměstnanců finanční správy 15 267, z toho značný podíl ve výši 80,7 % tvořily stejně jako v předchozích obdobích ženy. Z celkového evidenčního počtu bylo 14 302 zaměstnanců ve služebním poměru a 965 zaměstnanců v pracovním poměru. Počet zaměstnanců v pracovním poměru zahrnuje i zaměstnance vykonávající správní činnosti podle § 5 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, kteří jsou přijati na dobu určitou podle pracovněprávních předpisů na systemizovaném služebním místě, např. jako zástup za státního zaměstnance na mateřské nebo rodičovské dovolené. V roce 2019 bylo do služebního a pracovního poměru přijato celkem 1 036 zaměstnanců. Služební a pracovní poměr byl ukončen s 1 260 zaměstnanci. Z hlediska dosaženého vzdělání v roce 2019 nadále převažovala s 52,4 % skupina zaměstnanců se středoškolským vzděláním. Průměrný věk zaměstnanců finanční správy v roce 2019 činil 47,9 let.

Schválený počet systemizovaných míst byl ke konci roku 2019 obsazen z 94,2 %. Meziročně tak došlo ke snížení plnění limitu počtu zaměstnanců o 1,3 %. Nenaplnění tohoto ukazatele na 100 % a snížení oproti roku 2018 bylo způsobeno nejen přirozenou fluktuací, ale zejména připravovanou systemizací, spojenou s výrazným snížením služebních a pracovních systemizovaných míst, jejíž účinnost byla plánována k 1. lednu 2020. Vzhledem k tomu, že se rušení systemizovaných míst k 1. lednu 2020 týká i obsazených systemizovaných míst, bylo potřeba v maximální míře eliminovat negativní personální a finanční dopad této redukce. Z uvedeného důvodu došlo ke snížení počtu nově přijatých zaměstnanců během roku 2019, tzn. ke snížení hodnoty podílu plnění. Nadále, stejně jako v roce 2018, také trvala situace celkové nezaměstnanosti v ČR pod přirozenou mírou. V některých měsících roku 2019 (například v květnu) se nezaměstnanost dostala na historické minimum a nabídka volných pracovních míst převyšovala počty nezaměstnaných. Tato skutečnost se u finanční správy jako zaměstnavatele, stejně jako v roce 2018, projevila především ve velkých městech, konkurenceschopnost orgánů finanční správy v malých obcích nadále zůstala značně silná.

Celní správa

Průměrný přepočtený stav zaměstnanců za rok 2019 velmi mírně poklesl o 0,8 % a činil 5 625,1 zaměstnanec, z toho bylo v kategorii celník 4 190,3 zaměstnanců, administrativně technických zaměstnanců 1 281,9 a dělníků 152,9. Zároveň došlo ke změnám ve struktuře zaměstnanců podle jednotlivých typů činností, kdy jak u správy spotřebních daní, tak u správy cel i u ostatních činností byly personálně posíleny podpůrné činnosti.

Tabulka č. 32: Struktura zaměstnanců celní správy podle činností

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

		2015	2016	2017	2018	2019
Správa spotřebních daní		1 632,4	1 652,8	1 715,3	1 715,2	1 701,6
	Registrace a činnosti pro poplatníka (včetně povolení)	60,1	65,3	58,0	56,3	59,2
	Vyměřování a placení daní	152,7	203,4	220,5	228,7	230,5
	Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace (včetně zajišťování zboží)	413,1	420,1	471,6	438,0	403,5
	Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	24,0	37,5	30,7	32,8	38,6
	Spory a odvolání (včetně správního trestání)	69,4	72,3	71,2	75,2	60,1
	Další činnosti související s výběrem daní (včetně metodické činnosti)	331,8	301,0	301,2	321,3	309,5
	Podpůrné činnosti související s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	581,3	553,2	562,1	562,9	600,3
Správa cel		1 503,1	1 570,4	1 534,0	1 553,7	1 559,2
	Registrace a činnosti pro celní subjekty, včetně povolení	63,9	56,8	50,7	52,0	56,2
	Vyměřování a placení cla a daní	447,7	480,4	502,9	464,6	403,4
	Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace, včetně zajišťování zboží	227,1	276,3	228,2	270,4	248,7
	Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	9,1	13,9	12,0	12,8	24,9
	Spory a odvolání, včetně správního trestání	39,9	41,6	44,1	43,1	33,9
	Další činnosti související s výběrem cel a daní, včetně metodické činnosti	170,8	177,5	160,5	168,6	154,5
	Podpůrné činnosti související s výběrem cel (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	544,6	523,9	535,6	542,2	637,5
Ostatní činnosti		2 261,4	2 170,9	2 259,7	2 387,1	2 364,3
	Registrace a činnosti pro ostatní subjekty, včetně povolení	26,5	29,9	25,7	27,5	27,3
	Placení poplatků a pokut, včetně pořizování předpisů dělené správy	85,3	78,8	74,0	75,6	83,5
	Kontrola, vyhledávání, trestní prověřování a další způsoby verifikace, včetně zajišťování zboží	895,2	798,2	881,7	990,8	914,7

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	170,5	226,4	197,3	206,9	207,2
Spory a odvolání, včetně správního trestání	83,4	83,6	93,8	92,6	77,6
Další činnosti související s ostatními činnostmi, včetně metodické činnosti	304,9	279,4	292,0	298,3	281,6
Podpůrné činnosti související s ostatními činnostmi (vnitřní administrativa, HR, IT)	695,6	674,6	695,2	695,4	772,3
CELKEM	5 396,9	5 394,1	5 509,0	5 656,0	5 625,1

V roce 2019 zahájila celní správa přípravu na změny v síti územních pracovišť celních úřadů. Územní pracoviště celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech, jsou na základě zmocnění v § 6 odst. 6 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů stanovena vyhláškou č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech. Změna počtu územních pracovišť proběhne novelou této vyhlášky s předpokládanou účinností k 1. červenci 2020, popřípadě později podle vývoje aktuální situace. Hlavním cílem je provést snížení počtu územních pracovišť za účelem efektivnějšího využití zaměstnanců. Jedná se o územní pracoviště, která vykazují nízké zatížení v rámci celní a daňové agendy. Hlavním přínosem bude přesun systemizovaných míst příslušníků z rušených územních pracovišť do činností kontrolních a dohledových, kde dojde k jejich efektivnějšímu využití. Jde například o kontroly po propuštění zboží, daňové kontroly, kontroly hazardu nebo nelegální zaměstnanosti. Touto změnou nedojde k zásadnímu zhoršení dostupnosti služeb, neboť celní správa současně zavádí technologie, které umožňují veřejnosti provádět převážnou část úkonů elektronicky. Jejich podíl se postupně zvětšuje a klesá tak potřeba veřejnosti navštěvovat osobně pracoviště celních úřadů. Dochází tím k administrativní, finanční i časové úspoře a stávající počet územních pracovišť celních úřadů je tak nadbytečný.

Ve sledovaném období došlo k poklesu počtu systemizovaných míst o 149 míst. Jednalo se o reakci na zvýšený počet odchodů příslušníků celní správy ze služebního poměru, což bylo pravděpodobně v nejvyšší míře zapříčiněno věkovou strukturou příslušníků, resp. v jimi dosažené době služebního poměru, kdy jich velká část dosáhla 25 let trvání služebního poměru. Tyto události měly dopad na ukazatel obsazenosti, který ve sledovaném období dosáhl hodnoty 89,4 %. Meziročně tak došlo ke snížení plnění limitu počtu zaměstnanců o 2,2 %.

Tabulka č. 33: Struktura zaměstnanců celní správy

k 31. 12. příslušného roku

	2015	2016	2017	2018	2019
Evidenční stav	5 415	5 442	5 646	5 776	5 500
z toho: ženy	32,7 %	33,8 %	34,4 %	35,3 %	37,0 %
Obměna zaměstnanců					
nově přijatí	3,9 %	5,4 %	7,8 %	7,6 %	5,4 %
odchody	4,1 %	5,2 %	4,9 %	5,5 %	10,4 %

	2015	2016	2017	2018	2019
Vzdělání					
vysokoškolské	38,6 %	39,7 %	41,1 %	41,5 %	41,9 %
středoškolské	61,1 %	59,9 %	58,6 %	57,8 %	57,3 %
základní	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,8 %	0,8 %
Věková struktura*					
méně než 25 let	1,5 %	1,7 %	2,4 %	2,8 %	2,5 %
25–34 let	13,2 %	13,0 %	13,8 %	14,9 %	15,7 %
35–44 let	38,4 %	34,7 %	31,4 %	28,9 %	28,0 %
45–54 let	36,5 %	39,5 %	40,1 %	40,4 %	39,7 %
55–64 let	9,8 %	10,4 %	11,4 %	12,2 %	13,1 %
65 a více let	0,6 %	0,7 %	0,9 %	0,9 %	1,0 %
průměr	43,5	44,6	44,2	44,7	44,7
Zaměstnanci v pracovním a služebním poměru*					
méně než 5 let	11,5 %	13,9 %	19,8 %	21,3 %	22,5 %
5–9 let	13,1 %	9,7 %	10,0 %	7,7 %	7,2 %
10–19 let	30,6 %	28,4 %	26,1 %	22,5 %	24,0 %
více než 20 let	44,8 %	48,0 %	44,1 %	48,6 %	46,3 %
Počet systemizovaných míst skutečnost k 31. 12.	5 727	5 895	6 259	6 303	6 154
Průměrný měsíční plat					
civilní zaměstnanec v Kč	27 518	28 284	31 532	33 096	33 417
celník v Kč	36 367	38 229	45 349	48 970	48 345

*Struktura zaměstnanců dle ISORA.

K 31. prosinci 2019 bylo v celní správě evidováno celkem 5 500 zaměstnanců. Na celkovém počtu zaměstnanců celní správy se dlouhodobě mírně zvyšuje podíl žen a v roce 2019 dosáhl 37 %. Ve struktuře zaměstnanců podle dosaženého vzdělání je dlouhodobě nejpočetnější skupina zaměstnanců se středoškolským vzděláním a v roce 2019 její podíl činil 57,3 %. V rámci věkové struktury zaměstnanců celní správy zaujímala v roce 2019 největší podíl věková kategorie zaměstnanců 45–54 let. V porovnání s rokem 2018 tak nedošlo k významné změně v zastoupení jednotlivých věkových kategorií. Průměrný věk zaměstnanců celní správy již čtvrtým rokem přesahuje 44 let a v roce 2019 činil 44,7 let.

Z pohledu délky trvání pracovního nebo služebního poměru k celní správě tvoří nejpočetněji zastoupenou skupinu zaměstnanci, jejichž pracovní nebo služební poměr k celní správě trvá více než 20 let. Tato skupina současně představuje nejpočetněji zastoupenou skupinu zaměstnanců dle délky trvání pracovního nebo služebního poměru k celní správě z dlouhodobého pohledu a zahrnuje téměř polovinu zaměstnanců celní správy.

14. Hospodaření

Finanční správa

Celkové příjmy finanční správy dosáhly hodnoty 907 005 mil. Kč, meziročně vzrostly o 53 220 mil. Kč (6,2 %), z toho daňové příjmy činily 99,95 %. V roce 2019 financovala finanční správa své potřeby ve stejném režimu jako v předchozích letech. Pokračovalo centralizované zajišťování nákupů vybraných komodit v rámci resortu MF (automobilů, spotřebního materiálu, ICT, kancelářských potřeb, atd.). Z celkových uskutečněných výdajů ve výši 12 653 mil. Kč tvořily kapitálové výdaje celkem 456 mil. Kč (3,6 %) a běžné výdaje 12 197 mil. Kč (96,4 %). Celkové výdaje FS se meziročně zvýšily o 556 mil. Kč (4,6 %), tento nárůst byl způsoben vyšším čerpáním běžných výdajů, hlavně výdajů na platy a příslušenství. Celkové příjmy FS v kapitole 312 se meziročně snížily o 119 mil. Kč (21,2 %). Pokles byl způsoben hlavně snížením přijatých sankčních plateb o 84,3 mil. Kč, ale i snížením daňových příjmů kapitoly 312 o 23 mil. Kč.

Tabulka č. 34: Hospodaření finanční správy

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy celkem	670 268	732 322	795 634	853 785	907 005
z toho: Daňové příjmy celkem	668 615	731 265	795 040	853 267	906 583
v tom: Příjmy kapitoly 398 -VPS ¹⁾	668 587	731 233	795 004	853 223	906 563
Příjmy kapitoly 312 - MF	28	32	36	44	20
z toho: Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF²⁾	1 653	1 057	594	518	422
Výdaje celkem	9 218	10 330	11 836	12 097	12 653
z toho: Běžné výdaje celkem	8 742	9 506	11 151	11 695	12 197
v tom: Platy zaměstnanců celkem	5 263	5 941	6 794	7 218	7 560
Ostatní platby za provedenou práci celkem	5	8	9	5	9
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	1 789	2 021	2 310	2 454	2 562
Převod FKSP	53	90	136	144	153
Sociální dávky celkem					
v tom: Ostatní běžné výdaje celkem	1 632	1 445	1 902	1 875	1 913
v tom: výdaje na ICT	665	475	899	873	909
z toho: Kapitálové výdaje celkem	476	824	685	401	456
v tom: výdaje na ICT	396	650	610	266	376

¹⁾ Částky jsou uváděny před rozdělením daňových příjmů dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

²⁾ Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF zahrnují i kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Meziročně došlo k nárůstu platů zaměstnanců ve finanční správě, avšak tempo jejich růstu se zpomaluje, jednalo se o nárůst ve výši 4,7 % oproti stejnému období roku 2018. Tento nárůst byl

způsoben zejména zvýšením platových tarifů a s tím nárokového zvýšení příplatku za vedení na základě usnesení vlády č. 688 ze dne 19. září 2018 k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019 a k návrhům střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2019 a 2020. Nárůst je způsoben také nárokovými platovými postupy v platových stupních dle započitatelné praxe, posílením zvláštního příplatku k 1. lednu 2019, změnou osobního příplatku na základě služebního/pracovního hodnocení k 1. dubnu 2019 včetně realizace zvýšení platového tarifu o postup v platovém stupni na základě služebního hodnocení dle § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců k 1. dubnu 2019.

Tabulka č. 35: Hospodaření finanční správy s prostředky ICT

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

Výdaje na ICT	2015	2016	2017	2018	2019
Běžné	665	475	899	873	909
Kapitálové	396	650	610	266	376
CELKEM	1 061	1 125	1 509	1 139	1 285

Čerpání kapitálových výdajů na ICT meziročně vzrostlo o 146 mil. Kč (12,8 %), což bylo ovlivněno zejména realizací centralizace hardware pro informační systém ADIS tak, aby byla zajištěna vysoká dostupnost systému se zintegrováním disaster recovery (obnova po havárii), což je zároveň jednou z podmínek pro realizaci projektu MOJE daně. Zvýšení běžných výdajů na ICT oproti předchozímu roku o 36 mil. Kč (4,1 %) bylo způsobeno nákupem výpočetní a komunikační techniky za účelem jejich obnovy tak, aby vyhovovaly požadavkům na kybernetickou bezpečnost.

Celní správa

V roce 2019 dosáhly celkové příjmy celní správy výše 171 137 mil. Kč, což znamená meziroční pokles o 341 mil. Kč (0,2 %). Pokles celkových příjmů CS byl způsoben snížením daňových příjmů o 1 099 mil. Kč, což bylo částečně kompenzováno růstem nedaňových příjmů o 758 mil. Kč. Podíl daňových příjmů na celkových příjmech CS tak meziročně mírně klesl o 0,5 % na 98,0 %.

Tabulka č. 36: Hospodaření celní správy

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy celkem	154 478	165 329	165 464	171 478	171 328
z toho: Daňové příjmy celkem	151 442	161 188	163 897	168 831	167 732
v tom: Příjmy kapitoly 398 – VPS ¹⁾	150 882	160 604	163 195	168 044	166 963
Příjmy kapitoly 312 - MF	560	584	702	787	769
z toho: Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF²⁾	3 036	4 141	1 567	2 647	3 596
Výdaje celkem	4 436	5 706	5 420	6 008	6 094
z toho: Běžné výdaje celkem	4 106	5 313	5 032	5 529	5 590
v tom: Platby zaměstnanců celkem	2 207	2 308	2 762	3 054	3 006
Ostatní platby za provedenou práci celkem	11	9	11	10	10

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2015	2016	2017	2018	2019
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	754	788	942	1 041	1 026
Převod FKSP	22	35	55	61	60
Sociální dávky celkem	432	449	466	520	682
v tom: Ostatní běžné výdaje celkem	680	1 724	796	843	806
v tom: výdaje na ICT	144	173	202	215	196
z toho: Kapitálové výdaje celkem	330	393	388	479	504
v tom: výdaje na ICT	230	158	195	194	227

¹⁾ Částky jsou uváděny před rozdělením daňových příjmů dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

²⁾ Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF zahrnují i kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Celkové výdaje celní správy dosáhly hodnoty 6 094 mil. Kč a meziročně se velmi mírně zvýšily, a to o 1,4 %. Tento meziroční růst se projevil jak u běžných tak i kapitálových výdajů. Celkové výdaje byly tvořeny běžnými výdaji ve výši 5 590 mil. Kč (92,1 %) a kapitálovými výdaji ve výši 504 mil. Kč (7,9 %). U běžných výdajů došlo ke zvýšení výdajů v porovnání s rokem 2018 u sociálních dávek, u kterých největší změna čerpání byla vykázána u odchodného a dále u úmrtného, zvýšilo se také čerpání na výsluhové příspěvky. Zvýšení odchodného a výsluhových příspěvků bylo ovlivněno zvýšeným počtem odchodů příslušníků celní správy ze služebního poměru, což bylo pravděpodobně v nejvyšší míře zapříčiněno věkovou strukturou příslušníků, resp. v jimi dosaženou dobou služebního poměru, kdy jich velká část dosáhla 25 let trvání služebního poměru. S předchozím důvodem pak rovněž částečně souvisí panující nejistota příslušníků způsobená legislativními návrhy majícími potenciálně negativní dopad na výpočet výsluhových nároků (např. sněmovní tisk č. 399 obsahující novelu zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). Další rozhodující vliv představovala stávající, pro zaměstnance příznivá, situace na trhu práce, kdy zvýšená poptávka po zaměstnancích, odcházejícím příslušníkům ze služebního poměru, umožňovala jednodušší zapojení do nového zaměstnání. Nárůst kapitálových výdajů ovlivnilo zvýšení výdajů na pořízení nehmotného investičního majetku, konkrétně na pořízení programového vybavení v rámci strategie eGovernmentu ČR, IT strategie resortu MF i požadavky EU na implementaci evropských informačních systémů zaměřených na cla a daně.

Tabulka č. 37: Hospodaření celní správy s prostředky ICT

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2015	2016	2017	2018	2019
Běžné	144	173	202	215	196
Kapitálové	230	158	195	194	227
CELKEM	374	331	397	409	423

V oblasti výdajů v souvislosti s ICT došlo k mírnému nárůstu oproti předchozím letům, kdy postupný růst kapitálových výdajů na ICT ovlivnilo zvýšení výdajů na pořízení programového vybavení. S postupnou elektronizací jednotlivých procesů v celní správě se zvyšují nároky na kapacitu datových úložišť, rozvoj komunikačních technologií, ale i např. na zavádění opatření souvisejících se zajištěním kybernetické bezpečnosti ISCS. Od roku 2019 jsou provozní výdaje ICT realizovány mimo program v rámci ostatních věcných výdajů, s výjimkou běžných výdajů přímo souvisejících s pořízením investice.

15. Vztahy s veřejností

Finanční správa zajišťuje plný informační servis široké daňové veřejnosti pomocí internetových stránek (www.financnisprava.cz, nebo www.etrzby.cz a www.danovakobra.cz) a profilů na sociálních sítích (zejména na Facebooku, Twitteru a Instagramu). Poskytované informace se týkaly především novinek v daňové oblasti, výměn pokladních certifikátů pro zařízení elektronické evidence tržeb a dalších aktuálních témat.

Za nedílnou součást péče o vztahy s veřejností považuje finanční správa přímou komunikaci s poplatníky, tedy osobně na úřadech, na seminářích, konferencích, veletrzích, přednáškách a na výjezdech zaměstnanců finanční správy do obcí při podávání daňových přiznání k dani z příjmů. K zodpovídání dotazů veřejnosti je využíván web ePodpora, neboli Technická podpora aplikací Daňového portálu a informační zdroj pro poplatníky, jehož prostřednictvím finanční správa zodpovídá technické dotazy veřejnosti týkající se Daňového portálu. V roce 2019 bylo tímto způsobem zodpovězeno 8 886 dotazů.

Finanční správa pokračuje v postupné realizaci on-line finančního úřadu (MOJE daně), kterým naplňuje záměr elektronizace a digitalizace správy daní, a klade si za cíl pozitivně motivovat veřejnost k využívání elektronických prostředků. Zároveň klade důraz na zvýšení povědomí veřejnosti o své činnosti a na zlepšení vnímání a celkovou image finanční správy. V této souvislosti provedla na přelomu října a listopadu 2019 průzkum veřejného mínění na téma „Spokojenost s činností finanční správy“. Svou celkovou zkušenost s finanční správou v posledních 5 letech kladně ohodnotily dvě třetiny respondentů, kteří zároveň považují finanční správu za profesionální a důvěryhodnou instituci.

Začátkem školního roku 2019/2020 byl spuštěn projekt „Daně a cla do škol“, který vznikl za spolupráce finanční a celní správy a jeho cílem je nabídnout možnost doplnit výuku finanční gramotnosti na středních školách o informace z oblasti daní i cel a například i osvětlit význam a účel jejich výběru. V rámci projektu vznikl web www.finfoveskole.cz a soubor odborných přednášek lektorů z řad odborníků finanční a celní správy.

Celní správa se rovněž prezentuje na svých internetových stránkách www.celnisprava.cz a publikováním příspěvků na sociálních sítích (zejména na Facebooku). Tak jako v minulých letech přispíval k informačnímu servisu i měsíčně vydávaný Clo-Douane.

V roce 2019 zpracovala celní správa téměř 10 000 písemných a telefonických dotazů. Nejčastěji se dotazy týkaly podmínek dovozu a vývozu zboží, sazebního zařazení zboží, stanovení celních sazeb, problematiky SPD, DPH a oblasti dovozu drobných zásilek pro osobní potřebu.

Celní správa prezentovala svou činnost mimo jiné i na významných akcích: IDET, Dny NATO v Ostravě – Mošnově, Den sil podpory AČR, Den s PČR, Den otevřených dveří MF. Zúčastnila se rovněž tiskových konferencí jiných složek státní správy k představení výsledků kontrolní činnosti. K prezentaci přispívají i vzdělávací semináře pro odbornou veřejnost zaměřené na osvětu legislativních změn a pro střední, vyšší odborné a vysoké školy, spojené s náborovou činností. Celní správa se zúčastnila 250 prezentačních a školicích akcí a je zapojena do projektu finanční správy „Daně a cla do škol“.

16. Závěr

V roce 2019 Ministerstvo financí v součinnosti s Generálním finančním ředitelstvím a Generálním ředitelstvím cel pokračovalo v modernizaci procesů a činností s cílem zlepšit výběr daní a cel. Za důležitý směr je považováno zjednodušení a zefektivnění komunikace mezi poplatníky a správci daní. V následujícím roce 2020 je záměrem tento trend zachovat. Vyjma těchto cílů se připravoval náběh poslední fáze elektronické evidence tržeb, kdy se povinnost evidovat tržby rozšíří, s několika málo novými výjimkami na veškeré zbývající sektory ekonomiky, ve kterých obchodník přijímá hotovostní tržby. Spuštění ale bylo v souvislosti s šířením viru SARS CoV-2 pozastaveno a poplatníci nebudou povinni plnit všechny povinnosti vyplývající ze zákona o evidenci tržeb s výjimkou povinnosti zacházet s autentizačními údaji, certifikátem pro evidenci tržeb a blokem účtenek tak, aby předešli jejich zneužití. Součástí zavádění elektronické evidence tržeb je významné snížení DPH u širokého spektra zboží a služeb na 10 %. S účinností od 1. května 2020 se do druhé snížené sazby daně z přidané hodnoty nově zařadí vybrané služby a zboží, které jsou doposud zařazeny v základní nebo první snížené sazbě daně. Jedná se zejména o vodné a stočné, stravovací služby, podávání nealkoholických nápojů a točeného piva, služby čištění vnitřních prostor a mytí oken prováděné v domácnostech, domácí péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené občany, drobné opravy nebo úpravy obuvi, oděvu nebo jízdních kol a kadeřnické a holičské služby. Dále dojde ke sjednocení sazeb ve výši 10 % například také u knih, e-knih a audioknih. Od roku 2020 dochází k opětovnému zvýšení stropu výdajů uplatňovaných procentem z příjmů (tzv. „paušálních výdajů“) ve všech pásmech na dvojnásobek: u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a u příjmů z řemeslných živností na 1 600 000 Kč; u příjmů z ostatních živností mimo řemeslných živností na 1 200 000 Kč; u příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku na 600 000 Kč; u jiných příjmů ze samostatné činnosti na 800 000 Kč. Na začátku roku 2020 došlo k úpravě zdanění tabákových výrobků, tvrdého alkoholu a hazardu. Úprava má za cíl zvýšit ochranu občanů před vznikem závislostí na návykových látkách a omezit škodlivé společenské dopady, které jsou s těmito závislostmi spojené.

Finanční správa bude pokračovat v intenzivním naplňování cílů koncepce správy daní. Jednou z priorit při správě daní i nadále zůstává efektivní vymáhání daňových nedoplatků. V následujícím roce bude i nadále pokračovat v investigativní a analytické činnosti např. v problematice daňových úniků plynoucích ze sdílených ekonomik, daňových úlev a také v oblasti prokazování původu majetku. FS vnímá boj s daňovými úniky a potírání šedé ekonomiky jako jednu ze stálých priorit. V průběhu roku 2020 je předpokládána zejména intenzivní práce na projektu nDIS, příprava a vydávání metodických pokynů v souvislosti s novelizací daňového řádu. V roce 2020 proběhnou intenzivní přípravy na spuštění online finančního úřadu, portálu MOJE daně, předpokládá se jeho spuštění v roce 2021. Systém bude podobný internetovému bankovníctví a jeho uživatelé budou mít lepší přehled o svých daňových povinnostech. Díky tomuto systému si poplatníci koncem příštího roku vyřídí své daňové povinnosti jednoduše z kanceláře či z pohodlí svého domova. Vyřizování elektronických podání bude výrazně jednodušší a rychlejší. Pro ty, kteří budou podávat svá tvrzení k daním z příjmů v elektronické podobě, se navíc lhůta pro podání prodlouží o celý měsíc.

Celní správa plánuje v roce 2020 realizovat několik technologicky zajímavých projektů, například bude zahájena realizace projektu Mobilní zavazadlový skener ke kontrolám na mezinárodních letištích, jehož cílem bude zvýšení účinnosti při potírání celních a daňových podvodů. Celní správa bude též pokračovat v realizaci projektu Elektronická aplikace pro odbavení poštovních zásilek s nízkou hodnotou. V průběhu roku 2020 bude na webu celní správy pro veřejnost zpřístupněna elearningová aplikace k základnímu modulu EMCS, ke konci téhož roku by pak měl být uveden do provozu nový webový klient EMCS pro deklarantskou veřejnost. Činnost celní správy

v roce 2020 bude zaměřena zejména na ochranu fiskálních zájmů státu (boj proti daňovým únikům a eliminaci daňových podvodů) ve spojení s posilováním bezpečnosti výkonu služby útvarů celní správy za využití všech dostupných prostředků. V roce 2020 také proběhne ze strany Finančního analytického úřadu národní hodnocení opatření přijatých k zamezení legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, kde úkolem celní správy bude popsat odpovídající postupy při zajištění doprovázené a nedoprovázené hotovosti a při podezření na legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu či jinou trestnou činnost. V souvislosti se stále se zvyšujícím podílem elektronické komunikace s veřejností a průběžného vyhodnocování zatíženosti jednotlivých agend dojde v roce 2020 k redukci počtu územních pracovišť celní správy. Hlavním přínosem bude přesun systemizovaných míst příslušníků z rušených územních pracovišť do činností kontrolních a dohledových procesů, kde dojde k jejich efektivnějšímu využití. Změna počtu územních pracovišť proběhne přijetím vyhlášky o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech, s předpokládanou účinností k 1. červenci 2020, popř. později podle vývoje aktuální situace.

SEZNAM ZKRATEK

ĀĀR	Armáda Āeské republiky
ADIS	Automatizovaný daňový informaĀní systém
AEOI	Automatická výmĕna informací
ANET	Docházkový systém
AVIS ^{ME}	Automatizovaný vnitřní informaĀní systém
ARC	JedineĀný identifikátor dopravy v režimu podmínĕného osvobození od spotřební danĕ
AVMRS	Analyticko-monitorovací a rešeršní systĕmy
CbCR	Country by Country Reporting (Zpráva podle zemí)
CCN	Společná sdĕlovací síť
CCN2ng	
CLEP	Project Controlling Corruption through Law Enforcement and Prevention
cPortál	Celní portál
CS	Celní správa Āeské republiky
ĀNB	Āeská národní banka
ĀR	Āeská republika
DAC6	Smĕrnice EU 2018/822 doplňující Smĕrnici EU 2011/16/EU ze dne 15. února 2011 o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení smĕrnice 77/799/EHS
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
DŘ	Zákon Ā. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znĕní pozdějších předpisů
EET	Elektronická evidence tržeb
EHS	Evropské hospodářské spoleĀenství
EK	Evropská komise
EMCS	Elektronický systém pro dopravu a sledování vybraných výrobků v režimu podmínĕného osvobození od spotřební danĕ
ESEV	Evidence sepsaných movitých věcí
EU	Evropská unie
EUR	Euro (měna eurozóny)
FATCA	Foreign Account Tax Compliance Act
FS	FinanĀní správa Āeské republiky
FÚ	FinanĀní úřad
GATCA	Global Account Tax Compliance Act
GŘĀ	Generální finanĀní ředitelství
GŘC	Generální ředitelství cel
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	InformaĀní a komunikaĀní technologie
ICARUS	Projektová kontaktní skupina evropských letišť
IDEA	InformaĀní systém využívaný pro kontrolu oceňování nemovitostí
IDET	Bezpečnostní veletrh
IOTA	Intra-European Organisation of Tax Administrations - Evropská organizace daňových správ
ISCS	InformaĀní systém celní správy
ISMS	Information Security Management System
ISO/IEC	Certifikát – Bezpečnost ISCS
ISORA	Mezinárodní komparace správy daní a cel

IT	Informační technologie
MA	Upozornění na možné porušování celních předpisů zasílané zahraničním státem
MF	Ministerstvo financí
MOSS	Mini One Stop Shop - Zvláštní režim jednoho správního místa
NATO	Severoatlantická aliance
NDC	Národní datové centrum
nDIS	Nový daňový informační systém
NEMExpress	Informační systém pro kontrolu oceňování nemovitostí
NIA	Národní identitní autorita
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OESZ	Odvod z elektřiny ze slunečního záření
OFŘ	Odvolací finanční ředitelství
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
OSIRIS	Informační systém pro podporu řízení lidských zdrojů
PAPR	Informační systém zajišťující evidenci dražeb pořádaných FS
PČR	Policie České republiky
POP	Postup k odstranění pochybností
Rulings	Automatická výměna informací o předběžných daňových rozhodnutích s přeshraničním prvkem, tzv. Cross-border Tax Rulings
SEED	Systém pro výměnu informací o evidenčních číslech ke spotřební dani
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SPD	Spotřební daně
SRSS	Program EU na podporu strukturálních reforem
TIEA	Dohody o výměně informací v daňových záležitostech
USA	Spojené státy americké
VEMA	Informační systém pro podporu řízení lidských zdrojů, zpracování mezd, práce zaměstnanců personálních útvarů, systemizaci pracovních míst
VIIES	VAT Information Exchange System
ZDPH	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
ZKB	Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů